

శ్రీ

అభినవనరస్వతి

యనునొక మౌనవ్రత

అష్టావధాని జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రిచే
బ్రచురింపబడుచున్నది.

గుంటూరుజిల్లా, పల్నాడుతాలూకా, జానపాడు

సంపుటము 7	}	1915 స్వైరబడు	}	సంచిక 4
-----------	---	---------------	---	---------

విషయములు.

- 1 మరములు-మతగురువులు
- 2 స్వర్ణకాగవ్యవహారము
- 3 శంకరురాజనర్తక-అన్నంరాజు రమణయ్య
- 4 నూతనసహిత-కొప్పరాజనరసింగయ్య
- 5 విగ్రహారాధనఖండనము, బొమ్మకంటి సీతారామకృష్ణులు
- 6 రజస్వలా వివాహఖండనము, చివుమల అప్పయ్యశాస్త్రి
శివభక్త పరమహంసాచార్యులు

చందానిర్ణయము సంగత్యరిమునకు

ప్రధానపోషకులకు రు 25 0 0 సహాయకులకు రు 5 0 0

పోషకులకు రు 10 0 0 చందాదారులకు 2 0 0

చంద్రాకాముద్రాక్షరశాల, గుంటూరు.

Printed at the Chandrika Press, Guntur
and Published at Janapadu, by the Editor Ashtavadhani
Janapati Pattabhirama Sastry

ప్రధాన పోషకులు

- 1 ఓరి ఓరి జగద్గురువున్నగిరిస్వామిలవారు
పోషకులు.
- 1 ఓరి రాజానారయప్పారావు సింహాద్రప్పారావు బహదర్
జమీందారులు నూజివీడు.
- 2 రాజా వెంకటాద్రిలిప్పారావు బహదర్ జమీందారుగారు,
నూజివీడు
- 3 రాజా వాళిరెడ్డి చంద్రహాళీశ్వరప్రసాదు బహదర్ మన్నే సుల్తాన్
జమీందారుగారు ముక్త్యాల
- 4 అల్లాడి లక్ష్మీణరావుగారు కరణము జంగపల్లి
- 5 రామశింగుగారు నెల్లట్ల మాపురపు సంస్థానముమేనేజరు నెల్లట్ల
- 6 రంగావర్ణుల హనుమయ్యగారు జిల్లాకోర్టువకీలు గుంటూరు
- 7 తాడేపల్లి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు మక్తాదారు చొల్లేరు
- 8 అనంతరెడ్డి దేశాయిగారు పోతారెడ్డిపేట
- 9 గూడూరు వీరసాంబశివరావునర్సే పాండ్యగారు, మాలెకొండూరు
సహాయులు.
- 1 బీరకాయల రామారావు దేశముఖుగారు రాయగిరి
- 2 పరాంకుశం శేషచార్యులుగారు యాదగిరి
- 3 నరసింహచార్యులుగారు-పట్వారీ-కొలనుపల్లి
- 4 హనుమంత రెడ్డిగారు-క్షీరసాగరము
- 5 వెంకట నారసింహరెడ్డి దేశముఖుగారు-మిసిదొడ్డి
- 6 అన్నమురాజు సుబ్బారావుగారునండురు
- 7 నండురు లక్ష్మీనరసింహారావుగారు, కరణం, నండురు
- 8 వైపధము సీతాకాంతముగారు మోరంపూడి
- 9 మెదకు శేషారావు దేశముఖుగారు నల్లబల్లి
- 10 బాకరాజు పరాంకుశ రావుదేశముఖుగారు, యాడవరము
- 11 కుప్పా శంకరశాస్త్రిగారు, చివలూరు
- 12 హేజీబు వెంకటరామారావుగారు వకీలు సిరిసిళ్ళ
- 13 నారసింహరెడ్డి దేశాయిగారు, కాసరబాద

అభినవసరస్వతి.

సంపుట. 7. } జాన పాడు } సంచిక 9.
రాక్షస సం॥ భాద్రపదమాసము

మతములు - మతగురువులు.

శ్రీస్తవమహమ్మదీయాది బహుకాలసముద్భూత దేశాంతరమతములసంగతి యటులుండ నార్యమతము బ్రహ్మసమాజము మున్నగు మతాన్ని క్రొత్తమతములు ముఖ్యవర్ణములలోనే ప్రబలి నిమ్మ జాత్యుద్ధారకులు పాశ్చాత్యవేషభాషావలంబులు సంఘసంస్కారము మున్నగువారితో పిందూదేశమంతయుఁ బరివ్యాప్తమై సనాతనధర్మాభిమానులకుఁ జాలఁ గష్టముగలిగించుచున్నయది - పూర్వోక్తలకు సదాచారమున్న ను దదనుస్థానమున్న ను దత్తవర్తకులన్న ను ననిష్టము - అందువలననే యిచ్చువచ్చినట్లు చ్చరింపరానిదూషణలచేఁ బైవారికిఁ బరితాపముఁ గలిగించుచున్నవారు - తామును తాంతరులగుట హౌందవధర్మపరిపాలనమం దుకేతువహించియున్న పాశ్చాత్యులచేఁ బరిపాల్యమానులగుమన వివిధయమును జక్కఁజేసికొనుట దుష్కరమేకాని యంతరులప్రవర్తన మాపఁజాలకున్న ను దదోభలచే మనమును నేతత్పక్షమునఁ బ్రవేశింపకుండ మాత్రము కాపాడుకొనవలె. ప్రకృతమునవలెనే పూర్వమొకప్పుడు బౌద్ధచార్యాకాది దుర్మతతత్పర్యుష్టమై యజ్ఞయాగాదికర్మలకు నిమగ్నమై నవకాశములేక యార్యావర్తమంతయు నల్లకల్లోలమైయుండ నీశ్వరాంశచే శ్రీశంకరభగవత్పాదు లవతరించి నిజవిద్యాతపోమాహాత్మ్యమువలనను రాజసాహాయ్యము వలనను దద్దుర్యుతములనన్నింటిని నిర్మూలముండేసి పణ్యతాత్మికముగు శుద్ధాద్వైతముకొనఁగొని తనమతప్రచారమునకై తత్తత్ఫలముల నాచార్యసీతములకొనెకొల్పిరి. తదాది యిప్పటివఱకు తచ్చివ్యవరంపర వచ్చుచున్నయది - అందుఁ బుష్కరిత మొకటి - ఆయ్యది చెన్నపట్టణముమొదలు మదిలీపట్టణమువఱకుకల మధ్యదేశమంతటికిని వర్ణాశ్రమధర్మవ్యవస్థాపనయం దధికారముగలిగియున్నయది - శంకరచ్చయప్రతిపాతముగుఁగ దుదమిభ వితవ్యమేఫలవంతముగుచున్న ను మధ్యమధ్య నేనుబైనిజెప్పినపాతకులవలనను లుమాత్రము కలుగకఁగవుచున్న వికాపు - నెల్లూరునివాసియగు ముత్తరాజు వెంకటకృష్ణయ్యయను నొకరు కర్నూలులో నుద్యోగవశమునందును విధవయగుతమకుమారిక మద్యాహమం గావించుటయుఁ దత్రత్యు లాగృహస్థుని 20 క్తిబాహుయంజేసిరి - తదధర్మణేచ్ఛ మైఁ గావలిసంఘసంస్కారు లాయనంబిలిపించి సపంక్తిభోజనాదికమాచరించుడు నాయూఁపూర్వాచారపరాయణులు శ్రీపుష్పగిరిస్వాములవారి కీసంగతివిన్న వించి సంస్కరులకందఱునోటినులం బంపఁజేసిరి - అందొకరిరువురుతప్పుఁ జాలమంది నోటినులు చూచుకొనియును సిద్ధికిరాక యవిధేయులైనందునఁ బీతాధిపతు లవ్వారల కాంక్షపత్రికంబం

పిరి-నోటీసుచూచుకొనని మఱియొక సంస్థ యాంతుపత్రిక ప్రకటించిన గుర్తింపునిమిదన మఱియొక కావల్లి బాహ్యజానిమిదన దమకుగూడ బహిష్కారము నెఱింగించిన యభియోగముందీసికొనినచ్చె- చాలవఱ కిప్పటివఱకు కుటుసు వారేయగుట నాయభియోగముం దయ్యరవుగను చెఱినాటురూపాయలు జరిమానానిధించిరి. కానియందుగూడఁ గారణముస్వాములవారు బహిష్కృతులఁజేయని వారికి బహిష్కార మెఱింగించుటయేయని నిర్ధారణచేయఁబడియె- నిజమునకువారు త్రివారవరికిఁబత్రికనిచ్చిరో వారికే బహిష్కృతిప్రకటించిరికాని యందలిఫీర్వాదిపైఁ బ్రచురింపనేలేదు. కేసునం దటులేగుజ్జావైది. అప్పీలులో యాధ్యక్షముంగుఱుతింపఁ గురించి తిరిగియిప్పించఁబడియె- శంకరకరుణచే నిట్టికలవరములనన్నింటిని సరకుగొనక వత్సరత్రయమునుండి శ్రీవారు నెల్లారుమండలం బలంకరించి యింకనునందలి సంచారపుణ్యదవయుఁ దత్తత్తులసంప్రాప్తము నిలిచియున్నను జాతుగ్యావ్యవ్రతమున కనుకూలమగుగ్రాహమనికాఁబోల వంగవోలుతాలూకా యాతముక్కులగ్రామముం బ్రజేశించి యుచ్చట నవ్వము నగు శ్రీచంద్రమాళేశ్వర సేనానాథార్జునులకును దీక్షప్రసాదములకును బాత్రులఁజేసి చతుర్వర్ణజనులం బునీతులఁజేయుచున్నవారు- అనుదినము దగ్గరదగ్గర వేయిమంది బాహ్యజానిపర్యంతము నగుచుండిన యన్నదానమునకును నియ్యయిదేశోపకారకార్యములకును, ఆస్తికవిద్యత్సన్యాసమునకును శ్రీవారు వెచ్చించెడిధనముంజూచిమతమునకుండిన 20000రూపాయలయగ్ర హారములును సర్వదాశీష్యకోటులర్పించెడి యుపాయనములును సార్థకములగుచున్నవనితలఁపని యవి వేకియుండఁబోడు- ఇట్టిగురుస్వాములపైనికరు 19-8-15న తేది యాంధ్రపత్రికలో నేమేమో యవాచ్యములం బ్రకటించి తనదౌర్భాగ్యముంతయు వెల్లడించుకొనియె- అందలి దూషణభాగముంతయునటుంచి వ్యాసకర్తయు దేశమువిచారించిన యతులకు గజతురగాందోలికాది వైభవమును బరివారమును బ్రాహ్మణాన్నప్రదానమును భక్తులప్రార్థనపైసంగీకరించెడి యుత్సవములును ననవసరములనియు మతమునం దీ కుయ్యెడి వ్యయభాగముంతయు దేశోపద్రవకరమనియు సీవజాతుల బాగుపఱుపవలెననియుఁ గాలానుగుణములగుమార్పు లాచరింపవలెననియు యతులు పాదచారులై సర్వదాజనులకు సద్బోధలుచేయుచు వేళకింతక బళి మెవ్వరేనిదిన సరి,త్రేనివో భైత్యమాచరించి దేహయాత్రగడపవలెననియు నైయున్నయఁ. భైత్యమాచరించుచుఁ బాదచారులై పర్యటించవలసినవారు కేవల స్వసంతరజార్థమైనన్యసింపినయతులుకాని శంకరగురుపరంపరాగతులై వల్లాశ్రమధర్మవ్యవస్థాపనయం దధిక్యుతులైన మతస్వాములుకారు-ప్రజాపరిపాలనమునఁబ్రభువులకెంతయధికారమో వల్లాశ్రమధర్మనిర్ణయమునఁ బీతాధిపతుల కంతయధికారము. సిగ్రహానుగ్రహసౌకర్యమునకుఁ బరివారముతోఁ బ్రభువుల కెంతయావశ్యకతయో మృత్యుభువులకును నంతయావశ్యకత పరిపాలకులగుప్రభువులకుఁ బన్నుగట్టుటయందుఁ బ్రజల కెంతబాధ్యతయో యాచారవ్యవస్థాపకులగు యశీశ్వరులవిషయమైకూడ నంతబాధ్యత-ఇట్లు ధరాధిపతులయధికారముతోపాటు పీతాధిపతులయధికారముకూడ మొదటినుండియు

వచ్చుచున్నది-అందువలన నేదొరతనమువారు వారిశాసనమవశ్యంభావ్యముగ నంగీకరించుచు దామును గౌరవభావముం జూపుచున్నవారు-శంకరులు పాదచారులై పరిజనాభావముగఁ బర్యటించిరనికదా వీరియభిప్రాయము-శంకరులు లీలార్థమవతరించిన సాక్షాచ్ఛంకరులు-అకాశగమన పరకాయప్రవేశాదిసిద్ధులుగలిగి త్కణమాత్రమున జగమంతయు సంచరించుసామర్థ్యము చాలఁగలిగియుండిరి-వారు దర్శనమిచ్చి త్కణమాత్రము సంభాషించిన నెంతెంతదుష్టులును శిష్టులై శిష్యత్వమంగీకరించి వెంటనంటిరి-ప్రభువులైన బరిజనులై-ఈయంశముఁగఁగిష్యేషుమైనహానేమి కేచిత్తంశంభవారద్యైః! కేచిద్వాద్యవితేషైశ్చ కేచిత్తాలెక్కుభోక్తృభిః! కేచిద్బంటానినాదైశ్చ కరతాలైశ్చ కీచనః! కేచిద్వ్యజనవాతైశ్చ పింఛనాతైశ్చ కేచనః! సమర్పయంతి సన్యస్తకుఖండిఃఖం యతీశ్వరం॥...తత్సామాకన్య సకాశిరాజః కాశ్యామధీశ సునృకృతాతిరేకాత్, సమేత్యసాకంనిజపాదకరైః ప్రత్యగ్రహీదన్య పదారవిందం! అదత్తత్తప్తై మకుటం మహార్ఘం కేయూరయుగ్మం మణికాంచనాద్యం! శ్వేతాతపత్రం శిబికాంవిచిత్రాం శశిప్రభాద్యే సితచామరేద్యౌపుత్రైఃకళత్రైఃసహ భృత్యవర్తైః మిత్రైఃసమంతాదపిపాఠవర్తైఃతతోపదికృత్య నిజంచరాజ్యం సాకంధనేనాఖిల వాహ నే ॥ భృశోపమంసేవనమాచరణ్ బద్ధాంజలి శ్చివ్యవదేవతసా॥ ఈమొదలగు శంకరవిజయశోకములు తెలుపును-మఱియు, శ్లో॥ ఏతన్మృణ్మే శ్చత్ర మాందోళికాది యద్యద్దత్తం రాజభీ రాజవిహ్నం! తత్సన్యంతే ధారితంచాపిధూమాత్ నిర్దోషిత్యం లేన్మపీతక్రమేణ॥ యను రేణుకాతంత్రములోని విద్యారణ్యులఁగూర్చి లక్ష్మీనరస్వతులు చెప్పినవాక్యమునుండి రాజవిహ్నములు యతిధర్మముఁకావన్నను బీతాచార్యులకుఁ జెల్లననియున్నందువలన వారు దోషులుకారని తెలియవచ్చుచున్నది-ఇత్యాదిశిష్టవర్తిజ్ఞానములేకఁజగపరిచారమడు యేమాత్రము నిలుపుదలలేక పెద్దవిసనకజ్జితీసికాని విసరుచుండెను...ఉత్సవమువేళకు స్వామివారిని... ముత్యపుసరులువేలాడఁజేసిన బంగారుకిరీటుముక్కగైరా అభరణములతో నాటకములోని పాత్రయోయన్నటు అలంకరించిరిగని అని యిత్యాది గర్హణవాక్కులులిఖించి యాతేకరితన యసంభావ్యతం బ్రకటించెను. బ్రాహ్మణాన్నదాన మహిమంజెప్పెడి యీ ప్రమాణములఁ జూడుదు, శ్రు॥ యద్రాహ్మహ్మజే భోగ్యం దదాతి తన్మనుష్యయజ్ఞస్సంతిష్ఠతే॥ భాగవతము సప్తమ స్కంధము, శ్లో॥ సహ్యాగ్నిముఖశోయంతై భగవాన్ సర్వయజ్ఞభుక్, ఇజ్జేతహనిషారాజక్! యధావిప్రముఖేహుతైః॥ ఇత్యాదులనేకములు- అన్నస్వతుధితంపాత్రమనుకాస్త్రమునుబట్టి బీదలుమాడ సన్నదానమున కర్హులే. అదియు స్వాములవారి సత్రమునయత్కించుగ సాఁగుచునేయున్నది. ఇంకను గొదవయున్న నీబోధకులు చేయఁగూడదో! బీదలయం దింతపరిపూర్ణానుగ్రహముగల సంఘసంస్కారులు తాము మహేశ్వర్యమునఁ దులఁచుఁగూరు మిద్దలు పిడలు గట్టి భోగసప్తులుకాక వారికి సత్రములేల పెట్టింపరాదు? మనయాచారము నగ్రజాతులయసంభావము వలగురువుల యుపేక్ష హీన

జాతులను గ్రహముగా నన్యమతములకుఁ బాఠదోలుచున్నవట. బ్రాహ్మణమతమునఁ బుట్టినవారే భ్రష్టులై శ్రుతిస్మృతిదురమగుమతమునఁ బ్రవిష్టులగుచుండ నిక హినులసంగతియో మనము విచారింపవలసినది. స్వాములవారికి ముఖ్యకథకవ్య మిది యా? కాలమునబట్టి భర్మముల మార్పుచేయవలెనని పోరాడెడి పీరిమాటలా మనము లెక్కింపవలసినది. వారి జోశోధారము తమరుపట్టిన యశాస్త్రీయపుఁబట్టుదల సంగీకరింపని యాస్తికులఁదిట్టిపోయుటయే. వీరిక్రొత్తచట్టములేమిటివి? విభవావివాహము, రజస్వలావివాహము, దూరసాగరయాత్ర, ఏకజాతీయత, ఇవిముఖ్యములు. ఇట్టి మార్పులకు భర్మవాసనగల యనేక చతుర్వణజనులే యంగీకరింపకుండ బీతాచార్యులేలయంగీకరింతురు? అంగీకరింపనివారిని వీరలేమిటిట్టిన నేమియును? “ఉఃరూరబీదజనులనుబీదించి భిక్షుఅనిపేరు పెట్టెడినమునకు ౨06-12-0-యొప్పున వనూలు చేయుచు” ననియునుత్సవమునకు ౨౦6-12-0యిచ్చుకొనలేమునుయొక్కానిగ్రామస్థులు, ఇచ్చుకొనకతప్పదు... అని స్వామివారి నొకర్లు, అనియుఁ బైలేఖకుఁ డాంధ్రపత్రికాపాఠకులకు శ్రీవారిపై సగౌరవముకలుగఁదగిన ప్రల్లదముల నుపయోగించినందులకుఁ దగిన ఫల మాపరమేశ్వరుఁడు త్వరలోనే నమహర్షణగలఁడు- యితినిందా కులతీయః- పలుమంది తామెయుత్సవభిక్షాదులు ప్రార్థించిచేయుచుందురు- కొందఱు చేయఁదలఁచియు ద్రవ్యలోభమునుజూపినప్పుడు స్వామివారి మంత్రికభృతులు నయభయములచే వారిసొప్పింప నేమాడుఁడు- అది చెంపఁగొట్టి పాలుత్రాగించుటకాదో? సన్నిధినుండిన పరివారపువేతనములకేమి యన్నప్రదానమునకేమి యుత్సవాదులకేమి యగుచుండెడివ్యయములకు శిష్యులు ధనమర్పించుటకు లాభ్యమహిమను దత్తాత్రేయమునకొకింత కష్టముగఁదోచినను నదిచెఱుకునకుఁబాతిననీరగునుగాని యన్యముకాదు కావునమతాచార్యులమహావైభవముగనికనుమండియట్లువ్రాసినయోవాచాటునివ్యాస మెవ్వరేనిసరకుగొనక ప్రృథగ్భగవద్భక్తులరై ప్రసర్తింతురుగాక-

క॥ వీరందఱు వలదన్నను! నేరో మత్పత్రికం గృహించుచున్నా
రోజుదాక నేలో! టారయఁగానంగరాదు హరికృపకలిమి॥

క॥ ప్రస్తావమువచ్చుటచే! వాస్తవముందెలుపఁదలచి వాక్రుచ్చితి నే
ప్రస్తుతవిషయముగామిని! విస్తారంబేల యవలవెల్లుదునింక॥

విశ్వకర్మ అష్టవసువులలో వకడయిన విభావసునికుమారుడని భారతము * అదిపర్వము
60 పేజీలో చెప్పబడివున్నది.

Cross. యాకేసుఅరంభించినది మొదలు నాసాక్షులనువిచారించేటప్పుడు నేను
కోర్టులోవున్నాను. అభినవసరస్వతిప్రతికాధిపతిని నేను. ఆప్రతికస్థాపించి 8 యేండ్లుఅ
యినది. నా ప్రతిపత్రికలో ప్రతివాదులకులమువారినిగురించి వ్రాసినాను-నేను దావా
దాఖలుచేసినతరువాత ప్రతివాదులకులమువారు ప్రబోధినిఅని ఒకప్రతికప్రచురించి దా
నిలో యావ్యాజ్యమునుగురించివాస్తే నేనుదానికి ఖండనగా అభినవసరస్వతిలో వ్రా
సినాను-ప్రబోధినిని ప్రతివాదులు ప్రచురించలేదు. నేను పెట్టినక్రిమినలుకేసులో ప్రతి
వాదులను మావూరి పెద్దకాపును మునసభను ముద్దాయిలనుగా చేర్చినాను-దావాదేవాల
యములకు యానాములుగాని ధర్మకర్తలుగాని లేరు-గ్రామమువసభ పెద్దకాపుప్రతివా
దులపత్రికచేయటకు కుమ్మక్కీచేసినారుకనుక వారిని ముద్దాయిలుగాచేర్చినాను.
22-7-1906 సంవత్సరము నేనుమావూరయినజానపాడులో వున్నాను- ప్రతివాదులలో
1 ప్రతివాది ప్రతిష్ఠకర్మజరిపినాడు. పత్రిష్ఠకర్మచేయిస్తుండగా నేనుచూడలేదు-వూరి
లో వూరేగిస్తుండగా చూచినాను- 1 ప్రతివాది నందిగామతాలూకావాడు- 1 ప్రతి
వాది చనిపోయినాడు-కాటూరి నారాయణుడు జజ్జూరు మల్లయ్య 1 ప్రతివాదినివీరి
పించినారు. కంసాలిఆశేపదముకు వుత్పత్త్యము చెప్పజాలను- బ్రాహ్మణుడుఅనగా
బ్రహ్మయొక్కసంతానమని ఒకఅర్థము-బ్రాహ్మ అనే పదములో సంతానముఅని అర్థ
ములేదు- నేనువేదము చదువలేదు. కంసాలులు యితరులయిండ్లలోభోజనముచేయడము నే
నుచూడలేదు-కంసాలులు బ్రాహ్మణులయిండ్లలో నీళ్లుత్రాగరు-మాయింటికి దావాదే
వాలయములకు ఫర్లాంగుమారమువున్నది. దావాదేవాలయము పట్టాభూమి పోరం

* భారతము, అదిపర్వము 60 వ పేజీ.

క॥ ప్రభాసుండను వసువునకు బృహస్పతి చెలియలైన యోగసక్తకు విశ్వకర్మపుత్రై

కం॥ అవిశ్వకర్మనిర్మిత! దేవవిమానుండు నిఖిలదివ్యాధరణ

శ్రీవిరచనపరితోషిత! దేవుఁడుశిల్పప్రజాపతియునై నెగడె॥

క॥ తదనంతర సాక్షిగ నై | యెదియోపదించినాడ నేగూడనట
ఒద వెడిసీతారామా | భిధబుధురుడిఖండంబు పెల్లుగ దానక॥

బోకో నాకు తెలియదు- నేను సంగ్రహక్షణసంగతి ఏ గ్రంథములో వున్నది చెప్పలేను- లీ
లావతి గ్రంథములో వున్నది. లీలావతి ఆగమకాస్త్రము. స్మృతిముక్తాఫలము 1882 సం
వత్సరములో అచ్చుపడినది- అంతకుముందు యిట్టిది అచ్చుపుస్తకము వున్న
జేమో చెప్పజాలను- విశ్వకర్మశబ్దము పరాత్పరునకువ ర్తిస్తుంది- జేదములలో విశ్వకర్మశ
బ్దము పరాత్పరునికి చెప్పబడినది- జేవతలశిల్పివిశ్వకర్మ. ఒకటికాదు- నాది కృష్ణయజుర్వే
దము- నాది హరితసంగీతము- మాకు ఆంగీరస, అంబరీష యాతనాశ్వ అని ముగ్గురుబు
ఘలు- నవబ్రహ్మణులనేడి 9 మందిబుఘలు- మాప్రవరలోనిబుఘలు బ్రాహ్మణులే- బు
ఘలంతా బ్రాహ్మణులే- దావాప్రోలేలమ్మ దేవాలయము నేనుఎరిగినప్పటినుండి వున్నది-
పాతపాటమ్మగుడి నేనుఎరుగకమునుపునుంచి వున్నదిగాని 7,8 యేండ్లక్రింద అదివరకు
వాగుఅవతలవుంటే పూల్లో గుడికట్టి అక్కడ సంగ్రహక్షణచేసినారు- పూల్లో వారంతా
చందాలువేసుకొనిపత్రిప్టచేసినారు- నేనుఎరుగకమునుపు ఆగుళ్లు ఎవరుకట్టినది నాకు తె
లియదు. 5,6 ఏండ్లక్రింద బ్రాహ్మణులుప్రతిప్టచేసినప్పుడు మదిగొండవీరభద్రయ్య చే
యించినాడు- ఆవీరభద్రయ్య ఆరాధ్యుడు- నాతరపునాత్మలలో ఆరాధ్యులు వైఖానసు
లు లేరు- దావాకుపూర్వము యాగుంటూరుజిల్లాలో వైదికులప్రతిప్టచేయించగా చూడ
లేదు- వైఖానసులులాకాలో చూచినాను- నేను అనేకపర్యాయములు యీ జేవతలస బొ
నముచెల్లించినాను- ఎప్పుడెప్పుడుచెల్లించినదిచెప్పలేను- మారపాటి వెంకన్నగొబ్బినాగన్న
వగైరా చూచినారు- గుడికట్టేటప్పుడు బ్రాహ్మణులుచందాలుచ్చే ఆచారములేదుగనుక
నేను చందాలుయివ్వలేదు- కొల్లులరోజులలో జేవతకుతీసుకొనిపోయినవారోనము నైవే
ద్యముపెట్టివమ్మరవాడికియిస్తారు- నిరుదుదావాదేవాలయములో కొల్లులుజరిగినవి- ఆప్పు
డు బ్రాహ్మణులుయరరు పోలేరు- గ్రామకరణము పోలేడు- దావాదేవాలయములు గ్రా
మకంఠములోనేవున్నవి- దానిప్రక్కన వున్నరామయ్యలువున్నది- గుడిపట్టుసలము
వున్నమురామయ్య పట్టాభూమి కాదో నాకు తెలియదు- పాతపాటమ్మ యిప్పటిశిల
కొత్తదితెచ్చినారు. దానిని దుర్గిలో కొనితెచ్చినారు ఎంతకు తెచ్చినది నాకుజ్ఞప్తిలేదు.
పాతపాటమ్మఅనేవేరు గ్రంథములలోలేదు- ప్రోలేలమ్మ అనేపదము లేదు- 5 సంవత్సర
ములక్రింద ప్రాణప్రతిప్టచేసిన బ్రాహ్మణులమీద విరోధముచేత ప్రతిప్టచేయించినారుగా
ని బంగారు రేకుపోయి సరిగానిలవకపోతే కాదు- ప్రతివాదులకు నాకు స్వయముగా వి

క॥ సామాన్యులుకొందఱు మ

ద్వోమనివాసులునుగూడఁ దత్తద్విషయా

రోధములేదు-నాకు యవరితోటి విరోధములేదు. ప్రోలేరుమ్మ అనే పేరునే సామాన్య జనులు ప్రోలేరమ్మ అని వాడుకుంటారు-స్కృతులు నేను ప్రత్యేకముగా కంఠోపాధముగా చదువలేదు. నేను పురాణములైనా స్కృతులయినా అవసరముబద్ధస్వదుఃచూచుకొనలసి వచ్చే-మనుస్మృతిలో ప్రజాస్పృహకి సహాయకారులు 10 మందిగా చెప్పబడివున్నది. మాతండ్రి పాఠోహితముచేసేది. మేము అన్నదమ్ములము చేయడములేదు నాకు పాలమువున్నది-అది పాలికియిచ్చి నేను అష్టావధానముచేస్తానుగనుక సభలుచేసి జీవిస్తాను...జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రి వ్రాలు...

The 31st day of August 1911 ... జానపాటి చినఅప్పయ్య... జానపాడు...

మావూరిలో ప్రోలేరుమ్మ పాతపాటమ్మ దేవాలయములువున్నవి. ఆగుళ్ళలోను మారు 8,4 సంవత్సరములక్రింద కంసలబత్తులు ప్రతిష్ఠచేసినారు-అదివరకు యీదేవాలయములలో బ్రాహ్మణులుప్రతిష్ఠచేసినారు-కంసాలీలుప్రతిష్ఠచేయకపూర్వము 2,8 యేండ్లక్రింద ఆగుడులకు బ్రాహ్మణులుప్రతిష్ఠచేసినారు. ప్రోలేరమ్మగుడిలో చెట్టు వెరిగి గాలికి ఆ చెట్టుపడి శిలపగిలి గుడిపడితే క్రొత్తగా గుడికట్టిన్ని పాతపాటమ్మగుడి వాగుఅవతలవుంటే ఆక్కడినుంచి తెచ్చికట్టి సంప్రోక్షణచేయించినారు-ప్రోలేరుమ్మపాటపాటమ్మకు మదిగె మాల తురకలు లింగధారులు కంసాలీలు తప్ప కడమవర్నములవారు బోనములుచెల్లెస్తారు- కంసాలీలుసంప్రోక్షణచేసినదరిమిలా కొల్లులుజరిగినవి-అప్పుడు బ్రాహ్మణులు కోమట్లు కొందరుకూర్చుంటే బోనాలుతీసుకపోలేదు. కంసాలీలుప్రతిష్ఠచేసినదేవత మాకుపూజార్హములుకావని తీసుకపోవడములేదు. అదివరకు మేము బ్రాహ్మణులము బోనములుతీసుకపోయేచే. కంసాలీలయిండ్లలో యేబాలినారు భోజనముచేయరు. వెనుకబ్రాహ్మణప్రతిష్ఠజరిగినప్పుడు నేను రాయిడి వీరయ్య తొండపినుంచి వీరభద్రయ్యను తీసుకవచ్చి చేయించినాము. Cross వాదినాపె త్తండ్రుమారుడు. వాదితాలూకు పాఠోహితము నేనుచేయడంలేదు. మాకు పాఠోహితము యీనాములేదు. మావూళ్ళో శూద్రులయిండ్లలో పాఠోహితం నేను యితరుచేస్తాము. స్నేహితుకముదేవతలవశో నాకుతెలియదు. మావూళ్ళోబాడ్యములుయేవచ్చినా యీప్రోలేరుమ్మ పాతపాటమ్మలకు కొలువులుచేస్తారు. పాతపాటమ్మగుడిపట్టునలము యవరిదో నాకుతెలియదు. అది పట్టాభూమిలోవున్నది గ్రామకంఠములోవున్నది చెప్పలేను. పాతపాటమ్మను ఆక్కడ ఎ

లేమరక చెప్పవచ్చిరి

యీ మన రథకృత్ప్రతిష్ఠ యిష్టముగామిక్ ||

ప్పడు పెట్టినది నాకు తెలియదు. నేను ఎరిగినతరువాత కంసాలిలు చేసిన ప్రతిష్ఠకు పూర్వము 4,3 రియేండ్ల క్రింద జరిగినది. అంతక పూర్వము అక్కడ పూరిక శిలలు పెట్టినారో ప్రాణ ప్రతిష్ఠ చేసి పెట్టినారో నాకు తెలియదు. ప్రతివాదులను పిలిపించక పూర్వము వారిని పిలు పించి సంప్రక్షణ చేస్తామని చెప్పలేదు. సంప్రక్షణ కోరి బ్రాహ్మణులందరము వద్దని చే యకూటదని చెప్పినాము. కరణము కొందరు కాపులు మేము చేయిస్తామన్నారు. అంత ట మేము వచ్చినాము. ప్రతిష్ఠ జరుగబోయేముందు వాది కొందరు బ్రాహ్మణులతో ముం దు వెళ్ళినాడు. దరిమిలా నేను వెళ్ళినాను. ప్రతిష్ఠ జరిగేటప్పడు నాకు తెలియదు. ప్రతి వాదులు ప్రతిష్ఠ చేయించినారో లే ప్రతిష్ఠ చేయిస్తారని తెలిసినది. నేను మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో సాక్షినిగాను, ప్రతివాదులు చేసిన ప్రాణ ప్రతిష్ఠకు గ్రామములో అంతా చందా చేసుకు న్నా రేమో స్వయముగా తెలియదు. యీ చందాలలో మేము యేమి బోధ్యము కలుగచే సుకోలేదు. తిరుగ ఎందుకు ప్రతిష్ఠ చేయించవలసివచ్చినది నాకు తెలియదు. ప్రతివాదు లు ప్రతిష్ఠ చేసినదరిమిలా 2,3 సార్లు కొల్లులు జరిగినవి. మొదట 7,8 రేండ్ల క్రిందట బ్రా హ్మణులు కొల్లులు చేసినతరువాత ఒక సారి కొల్లులు చేసినట్లు జ్ఞాపకము. ప్రతివాదుల ప్ర తిష్ఠకుముందు 5,6 మాసముల క్రింద కొల్లు జరిగినట్లు జ్ఞాపకము. ప్రతివాదులు ప్రతిష్ఠ చేయక ముందు ప్రతికొల్లుకు మేము బోధనము చెల్లించేది. దరిమిలా చెల్లించుటలేదు. మేము బో థనము చెల్లించుట లేదు గనుక దేవాలయము దగ్గరకు వెళ్ళుటలేదు. అప్పడు ఎవరెవరు బో థనము చెల్లించినది చూడలేదు. విశ్వ బ్రాహ్మణులు తక్కిన జాతులవారియిండ్లలో భోజన ముచేయరు. మొదటి సంప్రక్షణకు కూడా నేను తిరిగి చందాలు వసూలు చేయలేదు. మే ము అప్పడు చందాలు యిచ్చేదిలేదు. శివాలయములలోకి కంసలబత్తులు రారు. .... జా నపాటి చిన అప్పయ్య వ్రాలు.

The 1st day of September 1911 కూరపాటి వెంకయ్య

నాది జానపాడు. మా పూర్వో పోలేరమ్మ పాతపాటమ్మ గుడులు వున్నవి. వా టిలో కంసలబత్తుల చేత పూమారు 4 రేండ్ల క్రింద ప్రతిష్ఠ చేయించి వారు మా పూరిబత్తులు 2,5 ప్రతివాదులు 1 ప్రతివాదిని తెచ్చి ప్రతిష్ఠలు చేయించినారు. మునసబు కరణము గూడా కుమ్మక్కి చేసినారు. అది వరకు లింగధారి ఆయన వచ్చి చేయించినాడు. వెనుక కొ ల్లులకు బ్రాహ్మణుల కరణాలు కోమట్లు సంసార్లు అంతా కొల్పినారు. కంసలబత్తులు రా లేదు. బత్తులు ప్రతిష్ఠ చేసినతరువాత కొల్లులు జరిగినవి. ఆ కొల్లులకు నేను వెళ్ళలేదు.

బభిర! యేతద్గతినెనంగి కొలను మిగులఁ
గనఁగఁదగియుండె నెక ప్రాణకన్యపగిది
కచకుచప్రేక్షణస్థిత రుచిరలగుచుఁ
దననువీక్షింపనేతెంచు తరుణులకును॥

134

మ॥ రమణుల్ బంగరురంగునాతపని చేలల్ నేర్పుమై నూడ్చికొం
జలుగుంజందురు కావిపావడ లొగిం జెల్వొందఁగాఁ గట్టి హః
ర లతాభుల్ నడలించి యొడొరులు దోర్నస్తోరుహస్తాబ్జలై
యలరారక నెలరాలమెట్టులఁ బదన్యాసంబు గావింపుచుక॥

135

వ॥ మెల్లమెల్లనడిగి,

136

క॥ “విషభవభవుఁ డమృతముకు

విషామృతసమాఖ్యలొనఁగె వీనిని దలఁపక

విషమనఁగా విషమంబగు

విషమముగా దమృతమనఁగ విషముఖులారా!”॥

137

వ॥ అని యిత్రైటంగున నమృతకాశిను లయ్యంబుల సంద్ర
మాయత్త చిత్తలై కొంతతడవు కొనియాడి॥

138

సీ॥ “కలకంఠకఠిన్తో జలకమాడఁగఁబోకు

పల్లవపాణివి పణఁతి! నీవు

‘బా లేందుఫాలతో నోలలాడఁగఁబోకు

పంకజనేత్రపు భామ! నీవు

ఇధి రాజగమనతో నీదులాడఁగఁబోకు

రంభోరుకాండపు రమణి! నీవు

చంపకనాసతో సయ్యాటలాడకు

మత్తాళివేణివి మగువనీవు

సంకుమదగంధితోనీవు సరసమాడఁ

బోకు చిలుకలకొలికివి పొలఁతి”యనుచు

నొండారుల కేర్పరింపుచు నొప్పుమిగిలి

రంబుజాకరసీర విహార వేళ॥

139

నా॥ కేలం దమ్మిఘటించి యొక్కమదిరాక్షీరత్న మవ్వేళఁ దా
 శ్రీలక్ష్మింబలె గంగుమిత్రానాక రాజీవాస్య బల్కొప్పనఁ
 లీలం గైరవమూని చందురుని హాళిందాల్పుకఁ మీఱు మా
 నాళీకేక్షణభంగిఁ బెంపెనఁగెఁ గాంతాలోకమధ్యస్థలిఁ॥ 140

శే॥ చూరుఁడువిషమానె నదియొక్కబిరుదు దలఁప
 విము నేద్రాపునునటంచు విశ్రుతముగ
 వెలఁదియొక్కతె కరమున విషముఁబట్టి
 యచ్యుతానంతగోవింద యచుచుద్రావె॥ 141

చ॥ కువలయవేణియోర్తు మెఱుఁగుల్ తగఁగుల్కెడి గొప్పకొప్పున
 న్గువలయమేర్పడన్నిలుప గొబ్బుననిల్వక నీటిలోఁబడె
 జవమునఁ దల్కిచంబు తనసాటికిరా వడిఁద్రోయ నాత్మ సం
 భవమహానీయసీమఁ దనభంగముదెల్పఁగఁ బడ్డతెవడిఁ॥ 142

సీ॥ ఓరికెక్కిమెల్లన సరసిజాకరములోఁ
 దొలఁగక గుభగుభ దుమికెనోర్తు
 కలువరేకులఁ(దెంపి)మెలఁకువ నొకకాంత
 కలికిపీనులమీఁద నిలిపెనోర్తు
 కేందమ్మిపుప్పొడి కేలఁదాలిచి యొక్క
 నకియగుబ్బలమీఁదఁ జల్లెనోర్తు
 నడినీటిలోదూకి నారులెల్లనుజూడ
 లీల నల్లంతటఁ జేలెనోర్తు

తెఱవలకునెల్ల నుపమలు గఱపెనోర్తు
 పంకజాళులఁగని యబ్రహ్మయెనోర్తు
 ముగుదఁగనుగొని లేనవ్వనగియెనోర్తు
 కుటిలకుంతలపై నీరుగుప్పెనోర్తు॥

143

చ॥ వెలఁదియొక్కర్తు కాండమున వెల్లకిలంబడి యీద నప్పుడా
 జలజదళాయతాక్షి జగిచన్నులు చూడఁగనొప్పె మన్మథుం

దల రతి వంతమాడి జలజాకరపుష్కరమధ్యమంబునం

దలరుచుఁ జిత్రవైఖరుల నాడెడి బంగరు బొంగరాళనన్ || 144

చ॥ ఘనకుచయోర్దు శోణమణికల్పితముద్రిక నీటిలోఁబడి

ఘనకచనోద్భుగ్గాంచి కరకంకణమిచ్చెడ దీనిఁదెచ్చునన్

మునిఁగిజలాంతరస్థలిని ముద్రికయుండినఁ దెచ్చియాయ వే

వనకణమిచ్చెఁ గొమ్ముచుచు వాఁజనేత్రి వినిత్రమందఁగాన్ || 145

తే॥ కలికియొక్కతె పుండరీకంబు లీలఁ

గేలఁదాల్చినఁ దత్కరకీసలయారు

ణచ్చవిచ్చట లొగిఁ గ్రమ్మి నవ్యహల్ల

కాకృతినిగానఁబడ వెఱగందెనోర్తు ||

146

క॥ ఏణాక్షీకుచలోచన! నూనితవరజేహమిళిత మంజుహర్షిదా

నూనాంజనగంధాప్రియ! వేణీసంగమముభంగి వెసఁగొలననురెన్ ||

క॥ తా రామలయజగంఘ్రలు! తా రామలనఖరఁగాంచి దారుణతాపా

దారతఁగ్రాసుచునుండిన! నూరకమనమిట్టులుంట యొప్పుదటంచున్ ||

సీ॥ గుజ్జమాపులదండ గొజ్జగిపొదరిండ్ల

విరిమంచు బోరునఁ గురియుచోట

అల్లిబిల్లిగ మొల్లలల్లక తగనిరుల్

గుప్పెడు కురువేరుచప్పరముల

నీడచల్వలుదేరు నలరాలదొనలకై

యేతెంచుపూదేనె యేటికాల్వ

దిరిని జెల్వగు బండిగురువింద లేతీవె

చవికెలపజ్జదాక్షిణ్యపానంగఁ

బైఁబెసంగిన యనఁటికంబములపొంతి

కలునకొలఁకులఁకెలకులఁ దొలుకనలరు

తమ్మిబావుల తావులుగ్రమ్మ నసుమఁ

జంద్రకాంతవిత్తి కాస్థలమునంచు ||

శే॥ సారవిస్తారఘనఘనసార గంధ

సార కల్హార సీహార సీరపూర

సారభోద్ధార చారుమందారవార

మధురమధురసములుదెచ్చి మసలకవును॥

150

శే॥ చెలిమికత్తెలు వన్నీట జలకమాడ్చి

కనఁగనొప్పారు చలువలు గట్టనిచ్చి

పొసఁగఁ గర్పూరనామంబు నొనటదిద్ది

కొమరుచనుగవనడుము హారము లమర్చి॥

151

మఱియును

152

సీ॥ కుచముల బహుళ లికుచములంచనినూనె

ఘనసారమలదంగఁగడఁగి యోర్తు

నేత్రముల్ శతప్రతప్రములనిమానె

శీతోదకమునిల్పఁ జేరియోర్తు

చికురబంధము భృంగనికరమంచనినూనె

హేమదామముఁజుట్ట సేగియోర్తు

సకలాంగములు శరీరమునుములనిమానె

వీవన వీవంగ(వెడలి)యోర్తు

చందనామీద లిఙ్ఘగిఁగొందఁజెలమిఁ

బొలఁతి కుపచార మొనఁగింపఁబోయినంత

నరయనపచారమామండె ననుచు నూర

కున్న చారలఁగనుగొని చెన్నుమిగిలి॥

153

సీ॥ ఖరకరోదయముగాఁ గాశ్మీరపంకంబుఁ

జనుజక్కవలమెత్తెఁ జానయోర్తు

ఘనతమోగతిమీఱు మినుకుకాటుకరేఖ

కనుతొవలనదిద్రెఁ గలికియోర్తు

మకరందరసమొల్కు మందారదామంబు

కచభృంగతతిఁజుట్టెఁ గాంతయోర్తు

చలువలువెదఁజల్లు మలయజసారంబు

తనువల్లికనలందెఁ దరుణియొద్దు
సముచితోపాయపరలగు చంద్రమాఖులు
భూరిశిశిరోపచార శృంగారవిభవ
కలిత లలితప్రకాశ మాంగల్యవిధులు
సలిపిరప్పుడుకొందఱు చక్రకటికి॥

154

క॥ ఘనసారైలావరచం

దన లామజ్జక లవంగ నవసుమనోగం
ధ నిమేళిత హిమజల ము
వ్వనజాక్షికిఁ ద్రావనొసఁగి వనితలు మఱియు॥

155

తే॥ చెలఁగిగొజ్జంగిసిగు పై జలికిచిలికి

కప్పురంపురవల్ నిండు గుప్పిగుప్పి
కమ్మతావులుగలవిరుల్ గప్పిగప్పి
పొనఁగసురటుల గాడ్చుగా వినరివినరి॥

156

వ॥ ఇవ్విధంబున శైశ్వాదయంబునకై ప్రాణసఖులు సముచిత
శిశిరోపచారంబు లొనరించి రప్పుడు॥

157

తే॥ బాల కలఁదిన మలయజవంక మతుల

విరహపరితాపశిఖిశిఖోద్వృత్తి నుడికి
వడిఁ బెటిలి మించుజోడులనడిమి యొక్క
చెలియగుబ్బలపైఁబడ్డ నులికిపడియె॥

158

క॥ నలినాక్షి హారములు గు

బ్బలసెగ సలసలనుగ్రాగి బహుళశ్రమతో
య లహరిఁ దుకతుక నుడుకుచు
నలవక్షముగప్పెఁ గపుర మలఁదినలీల॥

159

క॥ కలికిచనుదోయిపొంగున

బలితముగాబిగిసి రవిక పక్కునఁబగిలెన్

చిలుకపటాశివజీరుని

తలిరా కడిదంపువినరు దాకెననంగె॥

160

క॥ అమ్మక్క! భారివిరహ భారమ్మునఁ బాండిమచునోహరస్థి మేనక
గ్రమ్ముకొనినవెన్నెల కీల్పమ్మయనంగనవును పువ్వుబోణచెలంగె
వ॥ అయ్యడఁ బువ్వుబోణి బువ్వుబోణలు తప్పకచూచి శిశిర
పచారంబునఁ దదీయపరితాపంబు పాయకుండుటయెఱింగి,

161

శీ॥ మానవతులంతఁ గేతకీసూనగర్భ

దళమునఁ దుమారజలకణమిళితలలిత

ఘనమ్మగీమద కర్దమమున లిఖించి

రతులనుకుమారు మారు శ్రీహరికుమారు॥

162

* చెలికత్తెలు మున్నభువిరూపు లిఖించి పూజించి స్తుతించుట. *

సీ॥ దాపలికరమునఁ దరుణిసింగిణివిల్లు

వలపలికరమున నలరుశరము

అంకవీరమ్మున నలరారురతిజేవి

వెనుకదిక్కునఁ బ్రభంజనకేశోర

మెనఁగఁ గోవుల వసంతసుధామయూఖుల

ముంగలఁ గలకంఠభృంగకీర

శారికారాజహంసప్రముఖోదార

బలసమూహంబుల విలసితముగ

సారసాక్షులు మున్నభస్వామి పదవి

మొగలిపూరేకున లిఖించి ముదముపానఁగ

వరపదార్థము లొగిఁ గొనివచ్చి నముచి

తోపచారంబులను బూజ లొప్పజేసి॥

163

చూ॥ క॥ శ్రీమ మ్మహానారాయణరాట్కన్యకా గర్భపయఃపారావార
శరత్సంపూర్ణపూర్ణిమా శర్వరీరమణోదయాయ, రతియువతీ
యోధిరధిరస్థలవిన్యస్త ప్రశస్తామోద నిస్తులకస్తూరికా కుం

కుమసంకుమదపంక మకరికాపత్రచిత్ర లక్షణలక్షిత దోర్మధ్య
 మధ్యప్రదేశాయ, మధురమధుర పారణపరాయణ విభ్రమద్రుమ
 రవుంజసింజనీటంకార ఘోషవిభూషితాఖండమండలీకృతప్రచండ
 పుండ్రకోదండనిర్ముక్త ప్రఫుల్లన్మల్లికాశోకారవిందేదీవరమా
 కంద్రసనూన భల్లభగ్నహరిహరచతుర్ముఖ ముఖసిఖలలేఖనము
 దయాంతరంగాయ, శాంబరీకదంబాడంబరోజ్జ్వంభమాణ
 శంబరాసురాఖర్వదుర్వారగర్వపర్వత గీర్వాణవల్లభాయ, పాతీ
 నధ్వజాయ, చైత్రసఖాయ, మన్మథాయ తుభ్యంసమః, 164
 వ॥ అని బహుప్రకారంబుల వినుతించుచుండి రింత, 165

సూర్యాస్తమయవర్ణన

తే॥ అంచిత రజోరుణావరణా ప్రిదనరు
 పద్మినిగరప్రకాశత బయలుపటిచి
 రహి నహస్సంగమ మొనర్చి ప్రత్యజాయ
 మిగుర భృగుపాత మొందిన ట్లినుఁడుగుంకే॥ 166

తే॥ విమలకమలాధినాథది క్కమలవదన
 యనసమాగమమున రాగఘనతగనియె
 ఇనసమాగమమున రాగఘనతగనుట
 కమలనేతల కుచితంబుగాదె ధరను॥ 167

మ॥ సమయద్వేషికి నోహటించి యినుఁ డస్త్రోణిభృన్మౌళిభా
 మముఁ జేరంగని యిందిరారముణి యాత్మస్వామి తాదృగ్విధా
 క్రమణోదాత్తుఁడటంచు లోఁదెలిసి వీరక స్వామయోద్యత్కపా
 టము లొక్కుమ్మడి వేసెనాఁగ ముఖముద్రల్ దాల్చెఁబద్మావళుల్ ॥

చ॥ ఖరకరుఁ డస్త్రమింప నతిగాఢసమగ్రవిషాదయుక్తిఁ బు
 ష్కరిణి విసీలభూరివిషసారకృతాంచితమాత్ర లుజ్వల
 సిగగతితోన వక్త్రములఁ జేర్చినవైఖరి డింభకాభితో
 సరసిజకుట్టలాంతరి నిశాంతములక వసియించె దుమ్మెదల్ ॥ 169

క॥ జలజాకరసంకేత

సలమున మల్పియుని రాజు సాంద్రకళాసం

కలితుని బొందెదనని లోఁ

గలకలనగె గలువ చెలువు గనుపట్టుగన్॥

170

సీ॥ సురిసుందరులు లేఖతరువుప్పహుళిచే

గుప్పిన వెన్నెలకుప్పలనఁగ

తారాపథాతివిస్తారకేదారాంత

రంబుననొప్పు కైరవములనఁగ

సమయకుందక్షమాజాతాగ్రవిభాజ

మానప్రసూన కుట్టులములనఁగ

గోత్రభిచ్ఛుండాల గురువుస్కరోద్ధూత

గగనధునీక్షీర కణములనఁగ

అధ్వగానూనమానాపహప్రయత్న

కీరఘోటకరతిశుభాకీరమాక్తి

కములనఁగ బ్రహ్మ మర్త్యులగణతిక్తి

తలుకుసున్నంపుబొట్లనఁ దారలలరె॥

171

ఉ॥ రంజితలీల సాంద్రతిమిరంబు పొనంగె దిగంతరంబులన్

గుంజర చంచరీకి శతకోటిధరాశ్మ ఘనాఘ నార్కభూ

ఖంజన ప్రితిప్రతిరథ కంధరవర్త సుధామయూఖల

క్లౌంజన కాలకాలగళ హలహలాభ విభాసమాన్మయై॥

172

తే॥ ఇత్సుకోదండధరుఁడు సమిధశక్తి

విరహిజనములపై దంశువెడల నెత్తు

నీలిజేరావిధంబున బిడకాంతి

నంధతమసంబు జగమెల్ల నాక్రమించె॥

173

తే॥ అనుభవానందపర్యంతమైనబుద్ధి
తత్త్వమందున నెవనికీ దగిలియుండు
అతనిదృశ్యధవర్తులైనట్టివార
లఖిలకిల్బిషముక్తులై యలరుచుండు॥

131

చ॥ తలఁప మహానుభావులగు తద్దులదర్శన ముబ్బినంతనే
కలుగునుఖస్థి (తుల్ ధిషణ! కావున వారలఁ) బాసి యజ్ఞలీ
యిలఁగలనంసృత్రిభమల నెంతయు వంతలఁగుంది యక్కటా!
పొలియుదు రేమిచెప్పనలఁ బూర్వభవోత్కట పాపకర్మముల్॥132

చ॥ అరయ మహానిధింగనియు నానమొనర్పనిబాఱురీతి నీ
ధరణిని మూఢు లజ్ఞతను దత్త్వవిదుం బరమేశ్వరేశ్వరుఁ
గురువరుఁ గాంచియుఁ విడిచి ఘోరవిపదహనాంతరంబులఁ
దిరుగుచునుండు రద్భుతము దివ్యమునీశ్వర! యేమిచెప్పదుఁ॥133

తే॥ అకట! పరమార్థవేదియైనట్టి సుజను
విడిచి నూయావిమోహితుల్ విహితమునకు
ధరఁజరింతురు వా రమృతంబువిడిచి
విషముద్రావెడివారు భావించిచూడ॥

134

తే॥ ఇంకఁజెప్పెడిదేమి దేవేజ్య! నీకు
సంగ్రహంబుగ వేదాంతసారమెల్లఁ
బలికితిని శ్రద్ధ గురుభక్తిఁ బరమనియతి
గలుగఁగా స్వానుభూతిని గాంచుమిపును॥

135

క॥ గురునందు దైవమందును! సరిగా సద్భక్తిగల్గుజనులకుఁ దెలియుఁ
సురవంద్య! నీకుఁదెల్పిన! పరమార్థము సంశయంబుపనిలేదెందుఁ॥

చ॥ అని భవానీపతి వాచస్పతికీజెప్పెనని సూతుండు శౌనకాది
మునివ్రాతంబుల కిట్లునియె॥

137

క॥ “ఈరీతిఁదెల్పిశంకరుఁడూరకతానుండఁ బైని మక్తులులేమిఁ
సారముగురుండఁ (తయువిని) భూరితరానందసార పూర్ణుండయ్యె॥

క॥ మీరు మహాత్ములు నాచే! సారజ్ఞానంబువిన్న సరసులు నిత్యో
దారులుకృతకృత్యులభవ! దూరులు వర్ణింపవలదనిష్ఠమనస్కుల్॥

లింగేభగవాన్ పూజాంగృహ్యతిధూర్జటిః॥ అనంపూర్ణకృతాపూజా మం
త్రద్రవ్యక్రియాగుణైః తథాపిలింగేనంపూర్ణ పూజాభవతిషణ్ముఖి॥ ఇ
త్యాదిపద్మపురాణ సూత్రసంహితాది ప్రబలప్రమాణానురోధముచేగూ
డ సాలగ్రామబాణాదులయందుఁ దత్తత్పూజ యాచరింపఁబడుచున్నది.
ఇట్లు ప్రమాణములుండుటచేతనే యుపాసనాకాలమందాధారములగువ
స్తువులు శాస్త్రోక్తములైనవేకావలెనని గ్రంథాదియందు వ్రాసి
యుంటిని.

సాలగ్రామపూజ స్ఫుత్యంతరమున సుదాహృతమైనచో నదిబ్రహ్మబంధువిషయ
మని పూర్వకు వక్తగా నిరూపింపఁబడినది.

అని శ్రీశాస్త్రిగారు రెదిలిఖించిరో యది పూర్వోదాహృతానే
కప్రమాణములచే ద్విజోత్తమవిషయమని ప్రతిపాదించఁబడుటవలనను
బరాళరాదిస్మృతులయందు బ్రహ్మబంధువిషయమని ప్రతిపాదించఁబడ
కపోవుటవలనను నజ్ఞవచనమై యనాదరణీయమగుచున్నది. అనవరత
ము బ్రహ్మబంధువిషయము బ్రహ్మబంధువిషయమను మంత్రమే జపించు
టకు శాస్త్రిగారికిదియేగురువుపదేశించెనోకదా? తగువాతశాస్త్రిగారు

శ్రీమద్భాగవత తృతీయస్కంధమున, శ్లో॥ యోమాంసర్వేషుభూతేషు సంతమా
త్యానమాశ్వరం॥ సీత్యాన్సానిలభతేమాధ్యా ద్భస్మస్యేవజహాతిసుః॥ అనియు శంక
రప్రణీతమగు నాశ్వర్యశతకమున, శ్లో॥ పృచ్ఛిల్లాదాదిభిర్నంత శ్చాంకృత్వాన్యాయన్మృ
ఖాః॥ ఈశబుధ్వాప్రపూజంతే కిమాశ్వర్యమతఃపరం॥ అనియుఁ జూపిన ప్రమాణముకూ
డ వ్యర్థమగును,

అని చెప్పిరి. విచారించినచో భాగవతశ్లోకమునఁ బ్రతిమార్చన
నిషిద్ధమని మందబుద్ధుల కర్థమగునుగాని మంచివారికిఁగాదు. తదర్థము
తద్భిన్నమయియున్నది. అచ్చట భక్తిప్రధాన్యమందుఁ దాత్పర్య
ముగాని ప్రతిమార్చనానిషేధమందుఁ గాదు. భాగవతమే సహస్రవిధ
ములఁబ్రతిమార్చనాప్రతిపాదక ప్రమాణగ్రంథమైయున్నది.

ప్రతిమార్చనానిషేధపరమేయని తాత్పర్యముచెప్పినచో నాయ
ధ్యాయమండే తత్పూర్వగ్రంథమందు భక్తియోగోబహువిధో మార్తె
ర్భామినిభావ్యతే స్వభావగుణమార్గేణ పుంసాంభావోవిలిఖ్యతే యను

శ్లోకముచే సగుణ నిర్గుణ భక్తిభేదములజెప్పి తర్వాతి మూడుశ్లోకములచే దామనరాజనసాత్వికభక్తులఁ గనఁబఱచి ముగ్గురికిం బ్రతి మార్చనయున్నదని చెప్పినది విరోధించును. ఈలాగె ముందుకూడ, శ్లో॥ అర్చాదావర్చయేత్తావ దీశ్వరంమాన్యకర్మకృత్ యావన్న వేదస్వప్నాది సర్వభూతేష్వవస్థితం॥ అని సర్వవ్యాపకుఁడగు పరమేశ్వరునిదనస్సాదయమం దెంతవఱకు సాక్షాత్కరింపఁ జేసికొనలేఁడో యంతవఱకు స్వీయ శ్రోతస్మార్తాదినిత్యకర్మలతోఁగూడ నర్చారాధన చేయవలెనని చెప్పఁబోయెడిసంగతితోఁగూడ విరోధించును. శ్రోతస్మార్తాదికర్మలకుఁ గూడ స్వప్నాదయమం దీశ్వరసాక్షాత్కారకాలమే యవధియని యాశ్లోకమందే నూచనచేయఁబడియున్నది. బ్రహ్మప్రాప్తికిసాధనమగు నిర్గుణ భక్తికిసాధనమగు ఫలాభిసంధిరహితనిత్యనైమిత్తికాదికర్మములలోఁబ్రతి మార్చనకూడనిపే. వితానిమిత్రేనయను శ్లోకము మొదలుమధ్యర్థిలోఁగుఱై శ్రేతైరనుశ్లోకమువరకుకలగ్రంథమందుజెప్పఁబడియున్నది. అదియంతయు స్వర్థమగునుగావున “యోమాంసర్వేషు” అను శ్లోక మేవిధముచేతనుబ్రతి మార్చనానిపే. ధవరముకానేరదు. ఆశ్చర్యశలకీయశాంకరశ్లోకముకూడఁ బ్రతిమార్చనానిపే. ధమును జెప్పదు. శంకరాచార్యులకుఁ బ్రతిమార్చనానిపే. ధమందే తాత్పర్యమున్న మూర్తిప్రతిపాదకములగు స్తోత్రగ్రంథములనేకము లెందుకనిచేసియుందురు? స్వకీయభాష్యములలో సాలగ్రామప్రతిమాదిదృష్టాంతముతో నొంకారాద్యపాసన మెట్లుపపాదించును? కావున వారికిని సధికారిభేదముచే సాకారాద్యపాసనమును బ్రతిమార్చనాదికమును నిష్టమేయని యెఱుంగునది. శంకరవిజయము పంచమసర్గలో శంకరాచార్యగ్రామనికటవర్తి విష్ణావలయస్థ శిలామయవిగ్రహమును సశరీర వాగాజ్ఞానుసారము మఱియొకచోట శంకరాచార్యులు స్థాపించిరని చెప్పఁబడియున్నది. అచ్చటి యాశ్లోకము చూడుఁడు, ఆకర్ణ్యవాచమితితా మతనం గురుర్నః ప్రోద్ధృత్యకృష్ణమచలం శనక్తైర్భుజాభ్యాం ప్రాతిష్ఠయన్నికట ఏవ నయ త్రబాఘా నద్వేత్యుదీర్యసుఖమాప్స్య చిరాయచేతి॥ అందేదశమసర్గలో సరస్వతినిగూర్చిన

మొదటిది

శంకరోక్తి, శ్లో॥ తస్మాదన్మత్కల్పితేవ్యర్చమానా స్థానేషుత్వం
 శారదాఖ్యాదిశంతి ఇష్టానర్థానృశ్యశృంగాదికేషు తేత్రేష్వానప్రాప్త
 సత్సన్నిధానా॥ అనియున్నది. ఇట్లు ద్వాదశసర్గలో గోకర్ణ తేత్రమునకు
 వెళ్లి యందున్న యీశ్వరునర్థనారీశ్వరరూపమునిచేస్తుతించెననియున్నది.
 ఇట్టిప్రమాణము లనేకములుకలవు-ఈగ్రంథము లప్రమాణముల నెడిచో
 శంకరాచార్యాదిసద్భావమందలిప్రమాణాభావముచే శాస్త్రుగా రుదా
 నారించిన యాశ్చర్యశతకపుగర్తయే లేకపోవుటతటస్థించి యాశ్రయా
 సిద్ధియే వాటిల్లును-అప్పు డెలుకభయమున కింటికిఁ జిచ్చుపెట్టుకొన్న
 చంద మయ్యెడిని-కావున మృచ్ఛిలాదారుభీర్తతయనుశ్లోకము జ్ఞాన
 స్తుతిపరమేకాని ప్రతిమార్చనానిందాపరముకాదు- కనుక నే యందరు
 న్ముఖాః యనియున్నది-ఆ యరున్ముఖశబ్దమునకు వేదాంతవాక్యశూ
 న్యులని యర్థము-కౌశీతికబ్రాహ్మణమందలి“త్రిశీర్షరాణం త్వాష్ట్రం సహ
 నం, అరున్ముఖాయతీ సాలావృకేభ్యః ప్రాయచ్ఛమ్”అనుశ్లోకలోని
 యరున్ముఖశబ్దమునకుఁ బ్రతర్థనాధికరణభావ్యతీకయందు “రాతియథా
 ర్థం శబ్దయతీతి రుత్, వేదాంతవాక్యం, తత్ ముఖే యేహంతే దున్ము
 ఖాః, తేభ్యోఽన్యా వేదాంతబహిర్ముఖాః”అని పుస్తకప్రతివ్రాయఁబడిన
 ది-కావున దన్లోకమున కాచార్యులవారియభిప్రాయము వేదాంతవా
 క్యార్థవిచారములేక కేవలదేవతార్చనాదులచేఁ బరమపురుషార్థ మెన్న
 టికింగలుగదని యెయున్నది-అట్లుకానిచో ననేకములగు తత్త్వత
 మూర్తిపూజాప్రతిపాదకగ్రంథములకును గ్వాచిత్క-ములగు నేతాదృశ
 గ్రంథములకును బరస్పరవిరోధము సంభవించును-తాదృశ్యహాత్ముల
 కజ్ఞానాదిబహుదోషజాతము కల్పితముకూడనగు- ఒకరు చేసినగ్రంథము
 లోనివి కొన్ని ప్రమాణములనియుఁ గొన్ని యప్రమాణములనియుఁ జె
 వుట యనుచితము- ఇట్లే మహాపండితశిరోమణులును జగద్విఖ్యాత
 పాండిత్యాది మహామహిమశాలులును నగు నప్పయ్యాదీక్షితచరణులచే
 విష్ణుమహిమప్రతిపాదక వైష్ణవపురాణములకును శివమహిమప్రతిపాదక
 శైవపురాణములకును నేప్రకార ముపపత్తియగునను శంకవచ్చినప్పుడు

శివాపకర్షప్రతిపాదకపురాణములకు విష్ణూత్కర్షప్రతిపాదనమందే తాత్పర్యముగాని శివనిందయందుఁగాదనియు నిట్లేవిష్ణుపకర్షప్రతిపాదకశ్రేవపురాణములకు శోత్కర్షప్రతిపాదనమందే తాత్పర్యముగాని విష్ణునిందయందుఁగాదనియు, బురాణముల పరస్పరవిరోధము పరిహరింపఁబడియుండెను- అట్లుఁగాఁనిచో సర్వపురాణకర్త యొక్కఁడేయగుటఁ బరస్పరవిరుద్ధవాక్యప్రయోక్తృత్వము సంభవించును- ఇట్టిరీతినిగాక యెవ్వఁడని వర్షశతములకైనను బురాణముల పరస్పరవిరోధము పరిహరింపఁగల్గుఁడు కాడు-మఱియు, రేణుకాతల్మత్రమందలి మాధవాచార్యులఁ గూర్చిన లక్ష్మీవాక్యము, శ్లో॥ శివదేవాలయానాంచ షష్ఠ త్రైతత్రయం॥ వేదాగమోక్తమార్గేణ స్థాపకస్యగురోస్తథా॥ భారతీసంప్రదాయజ్ఞ శంకరస్వయతేస్తదా॥ ఆరాధనంచైత్రమాసే పార్వమ్యాంకార్యమేవహి॥ అని యుండుటంబట్టి యనేకాలయ ప్రతిష్ఠాతలగు నాచార్యులకు మృచ్ఛిలా దారుభిర్హంతయనస్థలమందుఁ బ్రతిమార్చనానిషేధమునఁ దాత్పర్యమని యెట్లు చెప్పనగును- కావున నా శ్లోకము జ్ఞానస్తుతిపరమనుట సిద్ధము-తదుదాహృతశ్లో కద్వయమునకు శాస్త్రీగారిచేఁగూడ దాత్పర్యాంతరము చెప్పఁదగినదే. అట్లుకానిచో బ్రహ్మబంధుప్రముఖులకుఁ బ్రతిమార్చనమంగీకరించెడి శాస్త్రీగారికిఁ గేవలప్రతిమార్చనానిషేధకప్రమాణోదాహరణములు గొంతున కుర్చిప్రాయములగును- శ్లో॥ అష్టాదశపురాణేషు స్మృతి షష్టాదశస్వవి మూర్తిపూజాదిమానాని శతశస్సంతి కోలిఖేత్ ॥ తరువాత,

ఇది కర్మయందధిక్తులగు నస్వల్పబుద్ధులవిషయముకావున ననామధేయస్మృతులమూలమునఁ బ్రాప్తమగు దేవతారాధనరూప పంచప్రాణపూజ యెన్నటికి సుకరయాచారమని నిరూపింప నవసరముండదు.

అని శాస్త్రీగారిగ్రంథము కనఁబడుచున్నది. పంచాయతనపూజాప్రతిపాదకమగు “నాదిత్యమంబికాంవిష్ణు, మనుస్మృతికిమాధవీయమందు నామనిర్దేశముచేయకపోవుటఁచే దావన్మాత్రద్రష్ట కనామధేయత్వమే సిద్ధమగును. అనేకగ్రంథములుచూచినప్పుడుగాని వానినామ

జెప్పబడియున్నది. కన్యావస్థాంతరతీతితరుణీ, కన్యావస్థనుదాటినది. (పురుషసాంగత్యముజేయుచున్నదని భావము) ఈభావము యంతతీతబ్దముతో, దరుణీశబ్దము సమానార్థకమని చెప్పియుండుటచే స్ఫురించుచున్నది. తరుణికిఁ గన్యావస్థనుదాటినదానికిఁ బురుషసాంగత్యముఁ జేయుచున్నదానికి) వివాహమెందులకు?

యువతీవివాహమనఁదగునా?

గురు, 158పుటఁపుంసా యాతీతి యువతిఁ, పురుషునితోఁ గూడునది. అని వ్యుత్పత్త్యర్థముకలదు. దీనింబట్టి పురుషసంగమముజేయుచేడియకు యువతియనుపేరు వాడవలయునని తెలియచ్చినది. పురుషునితోఁగూడిదానికిఁ బరిణయమెందులకు? ఈవివాహములను హిందువులలో నికృష్టజాతులలోనివారుకూడ నంగీకరింపరని స్పష్టముగాఁ జెప్పవచ్చును. ఇట్లుండ సర్వలోకపూజ్యులగు మహర్షులగోత్రజాలైన బ్రాహ్మణులు ముప్పదిహేండ్లదానివివాహమును, బురుషసాంగత్యముజేయుచున్న తరుణీయువతీ వివాహములను పెట్టుచేసికొనెదరు? ఒకవేళఁ జేసికొనిన వారికిఁబూజ్యతయొక్కడిది? కాన మనసోదరులు తాముపూనినకార్యములకు కాస్త్రీవిహితవామములను బెట్టుకొనఁ జాలనివారని యీవిమర్శవలన ధ్రువపడినది.

రజస్వలావివాహములు శుశ్రీతివిహితములూ?

రజస్వలావివాహములు శుశ్రీతివిహితములనిసాధించుటకు సంఘసంస్కారప్రియ పండితులగు క్షీర్తిశేషులైన పెద్దింటి నరసింహాచార్యులుగారు పాణిగ్రహణకాలమునందు వరుఁడు కన్యతోఁజెప్పెడి యీ“గృభ్నామితేనుప్రజాస్తాయహస్తం మయావత్యాజర దప్తిర్యధానహ,,అను మంత్రమునుగ్రహించి యిందు వరుఁడు కన్యతో నీహస్తము నేనెందులకుఁబట్టుకొనుచున్నాననఁగా మంచినంతానముకలదాని భావముకలుగుటకొఱకుఁ బెనిమిటివైననాతో జరావస్థయొక్కప్రాప్తికలదాని వెప్పటికగుదువో యప్పటివఱకు నీహస్తమును నేనుబట్టుకొనుచున్నాను. అనిచెప్పినట్లున్నది. కాన వివాహమునాటికా కన్యకు మంచినంతానముగనఁదగిన యీడువచ్చి(రజస్వలయై)యుండనిచో వరుఁడిట్లు నీకుమంచినంతానముకలదాని భావముకలుగుటకొఱకు నీహస్తమునుజేయుచున్నాననిచెప్పుట సంభవించునా? సంభవింపదు. కాన వేదకాలమున రజస్వలావివాహములే యుండెడివని వదించియున్నారు. ఇంతకంటెవంతవాదము మఱియొకటియుండునా? ఆమంత్రమునందున్న “నుప్రజాస్తాయ,, అనుపదముబట్టి వివాహమైనతరువాత నీకు మంచినంతానముకలదానిభావముకలుగుటకొఱకు నీహస్తమునుగ్రహించుచున్నాననివరుఁ

దువధువుతో జెప్పిన ట్లేలతలంపరాదు ? అందురజస్వలయైనదనుపదములేదుకదా. లేవవు డదివఱకు రజస్వలయై యవుడుసంతానముకనడగినప్రాయములో నుండవలెననెడి యర్థముట్లువచ్చును ? రజస్వలయనుపదములేకున్నను మే మనుమేయముజేయుదుమందురా ? ఈయధముగా వేదమంత్రములకు నెవరియిష్టమువచ్చిన ట్లర్థమువారిచేయఁబూనినచో బ్రహ్మసర్థములువాటిల్లును. ఇటమనసోదరు లనుమానముచేత దమయిష్టార్థమును సాధింపఁజూచుచున్నారు. కాని యంతకంటె స్పష్టముగా పిరుద్ధార్థములుగలమంత్రములు కోర్కెగలవు. వాని కాయర్థములను మనముచెప్పకొనినయెడల మనకంటె హీనాచార ప్రసిద్ధులు వేఱుగానుండంగి విశదమగును. అదేమన ? (1) “ మూర్ధానంపత్యురారోహ ” యని యొకమంత్రవాక్యముకలదు. ఇదియు వరుఁడు వధువుతో వివాహసమయమున జెప్పవలయు “ పత్యుః—భర్తనైన నాయొక్క మూర్ధానం, శిరస్సును, ఆరోహ, ఎక్కుము, అని దీనియర్థము. దీని నెవఁడైననంగీకరించిభార్యను దనశక్తిమీఁది నెక్కించుకొనునా ! ఎక్కించుకొనినవానికంటె నవివేకిముండునా ! ఉండఁడు. పండితులీయర్థమును జేయఁజాలరు. నైవాక్యమునకు హరదత్తాచార్యు డేమనివ్యాఖ్యానము వ్రాసియున్నాడో చూడఁడు, “పత్యు ర్మమ మూర్ధానం ఆరోహ ప్రధానభూతాభవ” భర్తనైన నాకు బ్రధానభూతురాలవుకమ్ము, అనిదీనియర్థము. ఇదియెకాదు “పతీనాంచ దేవృణాంచ సజాతానాం విరాడ్భవగౌతమ మతీయొకమంత్రవాక్యముకలదుఇదియువరుఁడు వధువుతో జెప్పవలయు. ఇందు పతీనాం = భర్తలను దేవృణాం = ఎ అదులకును, సజాతానాం = సజాతీయులకును విరాడ్భవ = నీవు రాణివికమ్ము అనిదీని యర్థము గుఱుముగానగుచున్నది. ఈయర్థమునాధారముచేసికొని మతీయొక సంస్కృత గారు వివాహమంత్రమునందు “నీభర్తలకు నీవు రాణివికమ్ముగని వరుఁడే వధువుతో జెప్పినట్లు స్పష్టముగాఁగనుపడుచున్నదికాన వేదకాలమున నొక శ్రీకి ననేక భర్తలుండెడి యాచారముకలదు, లేకున్న నీమంత్రమునకు చినియోగమేమి ! దీనికినిదర్శనము. పంచమ వేదమని ప్రసిద్ధిచెందిన శ్రీమహాభారతమందు ద్రౌపదియొదుగారు భర్తలను వివాహపూజింపట్లుకలదు. అదిగాక యామెపతివ్రతలైన యహల్య తార ముదలగు నైదుగురిలో రెండవపతివ్రతగా బరిణింపఁబడినది. కాన శ్రీలకు బహుపతిత్వము ద్విచుచున్నది. దీని నాచారములోనికి దెచ్చుకొనినయెడల నువిదలకు విధవాత్వము లేకుండఁచేయఁగలగుదుమని బయలుదేరుదురు, దీనిని మన మంగీకరింపవలసినదేనా ! అంగీకరింపకున్న మనోదరులు నీతిలేనికుంతలారా ! ద్విపాదపతులారా లోనగుసంబోధనతో వ్యాసములువ్రాసి ప్రకటనార్థమై పత్రకల కంఠుచుండుట. వానిని బ్రతికాధిప

కును బాపటమును బ్రతికలలో బ్రకటిగనుచుందురు. వానికి దగిలవత్తుత్తములు వ్రాసిపంపిన నాపత్రికాధిపతులు “ఫలాని, ఫలాని” వారి వ్యాసములు ప్రకటింపలేని నివ్రాయవలసివచ్చినందులకుఁ జాలఁజింతిలుచున్నారమని యెగనామమును బెట్టుచుందురు. ఆవెంటనె “బహుపతిత్వకాసనము” స్థాపింపఁదలచి “అకార్డింగ్ టుని సీం దూకాప్టాస్” అని గౌరవనీయులు గొప్పగ్రంథములవ్రాసు మొదలువెట్టుదురు. వీని కేమి, సంస్కృతభాషా పండితులుమాత్రము వైమంత్రిమునుబట్టి స్త్రీలకు బహుపతిత్వము సాధింపఁదలఁపరు. చూడుఁడు మారదశ్చవిబుధుఁ డిట్లు వ్యాఖ్యానముఁజేసియున్నాఁడు. “పతిసాంచ-పత్యుర్యకు, మత్థాస్సనీయానాంచ దేవరాజాంచ దేవరాజాంచ.....విరాట్, ఈశ్వరాధవ” అనఁగా “పతిసాంచ” అను బహువచనపదమునకు భర్తకానయిననాకు రాజీవికమ్మని యేకవచనార్థమును వ్రాసియున్నారు. పంకితుల్లిగ్గముచేయక స్త్రీల కనేకభర్తలుండవచ్చుననివ్రాయుదురా? వ్రాయరు. కాఁబట్టి మనయాచార్యులవారు మంత్రమందులేని యగ్గమును దామూహించివ్రాయుట సమంజసము గాలేదని దీనివలనఁ జేలినది. ఈనడును 6-2-15 తేదిగల యాంధ్రదినపత్రికయందు శ్రీయుత బైసాని నగసింహేశ్వరగుప్తగారు రజస్వలావివాహములను వేదము లంగీకరించుచున్నవని తెలుపుటకుగాను,

మూనువర్ణములవారిచేతను వివాహకాలములో బరింపఁబడ. మంత్రములలోని “సోమః ప్రథమో వివిదే, గంధర్వో వివిద ఉత్తరః తృతీయో అగ్నిప్తేపతి స్తుర్యస్తే మనుష్యజాః” అను ఋగ్వేదపంచమునుబట్టి చూడఁగా మొదట సోముఁడును, నాచల గంధర్వుఁడును. దరువాత అగ్నియు, వరుసగా వరింతురనియు అటుపిమ్మట మనుష్యులు వరింతురనియు ఉన్నది. మరియు వివాహమునకుముందు సోమోదులువరించెడి కాలమేదనఁగా “రోమకాలేతునగప్రాప్తే సోమోభుక్తేధకవ్యకాం, రజోదృష్ట్యాతుగంధర్వః కుచౌదృష్ట్యాతు పావకః” అనఁగా రోమదర్శనకాలముందు సోముఁడును, రజోదర్శనకాలముందు గంధర్వుఁడును, కుచదర్శనకాలముం దగ్నియును, వరింతురనియు ఆవల అనగా కన్నియ రజస్వలయై కుచపూర్తియైపశిమ్ముట పురుషుఁడు వివాహమాడవలెనని సంవత్సరస్మృతియందుఁ జెప్పఁబడినది.

అని వెలివిచ్చియున్నారు. ఈయర్థము సామాన్యబుద్ధితోఁ జదువువారికి విచిత్రముగాఁ దోచినను సవిమర్శముగాఁ బఠించువారికి దోషదూషితముగాఁ దోఁపకపోదు. అదేమన? “సోమః ప్రథమోవివిదే” యను మంత్రము యొక్క యర్థవినియోగమునకు సమయము వివాహోపసంకరమునకు సంవత్సరము తలంచి “ఓమకాలేతుసంప్రాప్తే” యను శ్లోకమును రచించినాఁడు కాని వివాహమునకుఁబూర్వమునం దామృతార్థమునకు వినియోగముగాఁదలంచి యాశ్లోకమును రచించియుండలేదు. మఱగ నుత్తరగారు ఓమదర్శనకాలమున సోమఁడును, రక్షోదర్శనకాలమున గంధర్వఁడును గుచదర్శనకాలమునం దగ్నియును వరింతురనియు నావలననఁగాఁగన్నియ రజస్వలయై కుచపూర్తియైనపిమ్మట బురుషుఁడు వివాహమాడవలెనని సంవత్సృతియందుఁ జెప్పఁబడియున్నదని వ్రాసియుండిరికదా అటులేని నావెంటె నెయున్న శ్లోకము! రజస్వలాసంకరమునఁగన్యను బురుషుఁడువివాహమాడవలసినదని చెప్పవలయునుగదా, ఏమనిచెప్పుచున్నదో చూడుఁడు. “అప్తవ” భవేద్దారీ, నవవద్వాతు రోహిణీ, దశవద్నా భవేత్కన్యా అతఃకన్యం రజస్వలా, మాతాచైవ పితాచైవ జ్యేష్ఠా భ్రాతృతదైవతత్రయస్తేనరకంయాంతి దృష్ట్యాకన్యాం రజస్వలాం, తస్మాద్దుద్వాహయేత్కన్యాం యావన్నర్తుమతీభవేత్, అనఁగా నెనిమిదేండ్లదిగారి తొమ్మిదేండ్లపిల్ల రోహిణి, పదేండ్లబాలిక కన్య యటుపిమ్మట రజస్వల, తల్లి, తండ్రి పెద్దన్న లోనగువాఁడు వివాహమునకుఁబూర్వము రజస్వలయైనకన్యను జూచి నరకమునుబొందుచున్నారని దీనియర్థము. “ఓమకాలేతుసంప్రాప్తే, యనుశ్లోకముతో రజస్వలకు వివాహముచేయుమనిచెప్పిన సంవత్సరము తరువాతిశ్లోకములతో నెనిమిదితొమ్మిది పదేండ్లప్రాయము లోనున్న కన్యక నీవివాహముచేయవలసినదనియుఁ బదప రజస్వలయనియు వివాహమునకుముందు రజస్వలయైనకన్యనుగనిన తండ్రి మొదలగుదాతలు నరకమునుబొందుదురనియు నెట్లుచెప్పును? ఇంతియకదా వివాహో హ్యస్తవ్నాయాః కన్యాయాస్తుప్రశస్యతే అనఁగా నెనిమిదేండ్లకన్యకు వివాహముచేయుటయే ప్రశస్తమైనదియని యెట్లుచెప్పును. చెప్పఁడు. మన సోదరులగుగృహ్యసూత్రము “ఓమకాలేతుసంప్రాప్తే” యనుశ్లోకమునందున్న ఓమరజఃకుచములదర్శనలాభమునఁ దమ కాంతీతార్థసిద్ధియగునని యెంతో యపేక్షపడిరికాని యావెంటెనెయున్న శ్లోకములలోని రజస్వలావివాహనిషేధమును, అప్తవర్ణబాలికావివాహప్రాశస్త్యమును వారియపేక్షనంతకు మింటఁగల్గినవి. ఇట్లుండఁగాగృహ్యసూత్రము “అవల అనగా కన్నియ రజస్వలయై కుచపూర్తియైనపిమ్మట బురుషుఁడు వివాహమాడవలెనని సంవత్సృతియందుఁ జెప్పఁబడియున్నదని వ్రాసియున్నారు. ఈవాక్య

మునకు మూలము నిర్మూలము. లేకున్న మనగు ప్రగారు తమయగము సాగకముఁ జేసికొనుటకు నూత్న చవనమును గల్పించి గంధమునం దెక్కింపవలయును—ఇంతకు దీగినవార లంతకు వెఱుకురా? వెఱవరు కాని యవి ముదితములై జగ ద్వాన్విప్తిని జేందియున్న వికాస వీరికోరిక నెరవేరదని చెప్ప న గు ను. ఇట్లు నఁ గా నె యీ “రోమకా తే తు, సం ప్రాప్తే యను శ్లోకమున “రో మ ద ర్చన కాల మునఁ జం ద్రు యు ను ర జో ద ర్చన కాలమున గంధర్వండును గుచదర్శనకాలమున నగ్నియు వరింతుర”నియున్నది. తరువాత (రజస్వలయై తరువాత) మనుష్యుండు వివాహమానుననువాక్యము లేదనికదా మీయా డ్దేపము. ఈవాక్యలోపము “సోమఃప్రథమోవివిదే” యనుమంత్రములోఁ జిగరనున్న “తురీయస్తే మనుష్యజాః” అనువాక్యము ననుసంధించుకొని యాశ్లోకమునవ్యయించినయెడల నది తీరుచున్నదని గుప్తగారుచెప్పవత్తురేమా? ఇంత క్లిష్టస్థితియము” జేసికొనినను చారికోరికఫలించునట్లు లోపదు. అదేమన—ఈశ్లోకమునందురోమరజః కుచదర్శనకాలములందు సోమగంధర్వాగ్నులు “భుంక్తే” అనుభవించుచున్నారు, అనియున్నదికాని వరింతురనుక్రియ గగనారవిందముని తలంపవలెను. కాన మనగుప్రగారివచనములతో రజస్వలానంతరవివాహమును సాధింపఁబోవుట సహృదయవిషాదకరముగా నున్నదని చెప్పవలసినచిన్చి నందులకుఁ జింతిల్లుచున్నాము. ఈవిమర్శనలనఁదలిన సారమేమనఁగా వివాహానంతరమందు సోమగంధర్వాగ్నులు రోమరజఃకుచదర్శనకాలములం దాస్త్రీని ననుభవించురనియు స్త్రీకి రోమరజఃకుచోత్పత్త్యవస్థలం గలిగింతురనియుఁ బిదప మనుష్యుండనుభవించుటకు నాతరుణి తగినదనియుభావము—ఇట్లు విన్నవింపగానె మనగుప్రగారు “సోమఃప్రథమోవివిదే” యనుమంత్రము వెంటనే “సోమోదదద్గంధర్వాయ గంధర్వోదద దగ్నయేరియించ పుత్రాగుంక్వాదా దగ్నిర్యహ్య మభోఇమాం” అనఁగా సోముండు గంధర్వనకిచ్చెను. గంధర్వుడగ్నికొసఁగెను, అగ్ని నాకుఁగవ్యను దానముచేసెనుఅని స్వచ్ఛముగాఁ దన కగ్ని హోతుఁడు వివాహముఁజేసికొనుటకుఁ గవ్యనిచ్చినాడని వరుండు చెప్పియుండఁగా వివాహానంతరమునఁ గవ్యకతు సోమగంధర్వాగ్నులు రోమరజఃకుచోత్పత్త్యవస్థలం గలిగించి మనుష్యుండువభోగించుటకు నె సంగదుర నెడిభావ మెక్కడనుండివచ్చునని మరలమనల డిగ్గినకమానరు. అపుడును నా మంత్రము వివాహసమయములో వధువునుగూర్చి వరునిచేఁజెప్పఁబడునదైనను నా మంత్రమునకుఁగూడ వినియోగము వివాహానంతరమందనియే విజ్ఞాపనఁజేసికొనుచున్నాము—అట్లుకాదని మనగుప్రగారు పట్టుబట్టెదరేని నారయిష్టానుసార మామంత్రార్థమునకు వినియోగము వివాహమునకుఁబూర్వమం దంగీకరించినయెడల మహానరములు కలు

గుణ-వానిని విన్నవించినతోడనే శ్రీగుప్తగారు వివాహమునకుఁబరచుచుండే 'సోమోద
దద్గంధర్వాయుగమును మంత్రముయొక్క యర్థమునకు వినియోగముని తప్పక జరిగిరిం
చితిమదురు. అదేమన? 'సోమోదదద్గంధర్వాయు-సోముడు కన్యను గంధర్వునకిచ్చెను.
గంధర్వోదదదగ్నయే గంధర్వుఁడాకన్యను వీతిహోత్రునకొసఁగెను-రయించపుత్రాగం
తాపదా దగ్నిర్మహ్య వధోఽమంగ వీతిహోత్రుఁడు ధనమును, పుత్రులను (ముగ్ధరికిఁ
దమ్మవకాని వారిని) గన్యవెనెన్నును నాకొఱకిచ్చెను' అని మంత్రార్థము కదా.
ఈమంత్రార్థమునకు వినియోగము వివాహమునకు ముందని పట్టుబట్టినారు. ఈస
ట్టువిడువుఁడని యెన్నిమాఱులు బ్రతియాలినను వినలేదు. వీరియగ్రమునకుసరించి వివా
హమాడిన వరునికంటె నదృష్టవంతుఁడు ప్రసంగమున మఱియొక్కఁడుండఁడు అదేమం
దుగా! తనను వివాహమాడుటగుముం దాకన్య ధనమునాజ్ఞించి వివాహమాడుదు
న్నది. దీనివలన నతనిజీవితాంతమువఱకు ధనాజ్ఞనకయి శ్రమపడవలసినపరిలేదు
కష్టపడి పుత్రులను గనవలసినయనసరమును గానగాదు. అదేమన? వివాహమునకు
ముందె ముగ్ధరికిఁదమ్మవకాని కొమారులను గని యీతని వివాహమాడియున్నదికాబట్టి
యాశ్రమయు లేదు, ఓహో! ఏమి! ఈవరుని యదృష్టము! వెండిమైనదినువనె యిరు
ప్రక్కల నిరువురుపుత్రులను, నెదనై నొకపుత్రుని బండవేసికొని

“విపరీతప్రతిభాపలేమిటికి నుర్విసాధ! యీ పుత్రగా

త్రపరివ్యంగముఖంబు నేకొనుము ముక్తాహార కర్పూగ సా

ద్రవరాగప్రసంగంబు జందనము, చంద్రసోత్నయోగ బుత్రగా

త్రపరివ్యంగమునటు జీవులకు హృద్యంబే కడుకశీతమే॥

అను భారతములోని పద్యమును బరిచయచు హాయిగా ముఖపడును. ఈయగ్ర
మును మన యనుజు లంగీకరింతరా! అంగీకరింపరు. అప్పటి మంత్రార్థమునకు (ధ-ము
నాజ్ఞించుటకు పుత్రులను గనటకు) వినియోగ మెప్పుడనిచెప్పదురు? వివాహోపతర
ముందని శ్రీగుప్తగారు నమ్మితింపకపోరు. అటులేని మీరుచెప్పిన రజస్వలావివా
హవాదము మీసమ్మతిమీఁదనే శ్రుతిస్మృతివిరుద్ధమని తేల్చినదని మనమువిన్నవించవ
చ్చును. వీరు “అపశ్యంత్యా, అను పరిరెండుమంత్రముల కర్థమునువ్రాసి వానింబట్టియు
రజస్వలావివాహములు స్థిరపడుచున్నవని వాకొనియున్నాడు. వానింగూర్చి “రజస్వ
లావివాహములు సూత్రాన రోధములా” యను శీర్షికక్రింద విమర్శించియున్నాము
కాన నటుఁ డనువఁగలరు. ఇంకొకయకాదు మనసహోదరు లింతకంటె మఱికొన్ని మంత్ర
ములనుగూర్చి వానితో రజస్వలావివాహముల స్థాపింపఁజూచుచున్నాడు. వానిం

గూర్చి యిందుక ముచ్చటించుకొందము. అవేమన— వివాహము చేసికొనఁదలంచిన పురుషుఁడు కన్నెయున్న యెడనుబోయి యామెనకు గుఱములువచ్చినవా? మర్కటానములందు గోమములు మొలచినవా? లేదామని స్వయముగాఁ బరీక్షించి యవచచ్చియుండిననే యాకన్యను వివాహమాడవలెనని వివాహమంత్రములు చెప్పచున్నవని నిలవిచ్చుచున్నవా కాన వాని వరుసగా విమర్శించుకొందము. వివాహములో “ద్యౌస్తే పృష్ఠగుం రక్షతు, వాయు రూరూ, అశ్వినౌచస్తనంగనీపృష్ఠభౌగమున స్వర్గమురక్షించు గాక, నీతొడలనువాయువు రక్షించు గాక, అశ్వినీ దేవతలు నీస్తనములనురక్షించు గాక, యని వరుఁడు వధువునుగూర్చి చెప్పచున్నాఁడు. కానఁబూర్వకాలమున స్తనములువచ్చియున్న బాలికను వివాహమాడెడి యాచారములేనియెడల “నీస్తనములను నశ్వినీ దేవతలురక్షించు గాక” యని యెట్లు చెప్పవలె? చెప్పఁడు. కాన వేదకాలమున రజస్వలా వివాహములే యుండెనని వాదించుచున్నారు. ఇదేమిచిత్రము. వివాహములో వరుఁడు కన్యనుగూర్చి “నీస్తనముల నశ్వినీ దేవతలురక్షించు గాక” యని చెప్పినంతమాత్రమున వివాహమునాటికి “నీస్తనములువచ్చియుండవలెనని చెప్పట యెండిలను? అదివివాహమునకుఁబరముననని చెప్పఁగూడదా అస్తనములు స్థూల్యముఁజేందిన గాని చెప్పగూడదను నియమముకలదా? ఆయవయవములకు స్తనములను నామము పుట్టిననాటంగోలే వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. అవి పురుషులను గలవు. కాన “నీస్తనములనురక్షించు గాక” యను వ్యవహారము వివాహమునకుఁబూర్వమునను బరముననుగూడఁ జెల్లఁదగియున్నది. “కాదుకూడదు. మేము చెప్పినయట్లు వివాహమునకుఁబూర్వమే కుచములువచ్చియుండి వానినిజూచి యావధువును బరిణయముకావలసినగదని యందురా? ఇదియే మెరుకటిమంత్రార్థమువలెనే విరుద్ధ ఫలమునిచ్చును. చూచుఁడో. “ద్యౌస్తే పృష్ఠగుంరక్షతు, వాయు రూరూ, అశ్వినౌచస్తనం, ధయంత్రం సవితాభిరక్షతు, అనఁగా నీపృష్ఠభౌగమున స్వర్గమున, వాయువు నీ యూరువులను, నీకుచములను నశ్వినీ దేవతలును రక్షించుదురు గాక యనిచెప్పి పెంటనే ధయంత్రం సవితాభిరక్షతుగనీ పాలుద్రాఁగెడిపుత్రుని నూర్చుకొను రక్షించు గాక యని వరుఁడు చెప్పచున్నాఁడు. వివాహమునకుముందే యామంత్రార్థమునకువనియోగమగు నెడల నప్పటికిఁ బాలుద్రాఁగెడి బాలుఁడుదయించియుండవలెనని చెప్పితీరవలయును లేనియెడ నీ పాలుద్రాఁగెడిపిల్లవానిని నూర్చుకొనురక్షించు గాక యని ఎతి సుతితో నెట్లు చెప్పవలె? ఈయర్థమును మీ రంగీకరింతురాయని మన ప్రతివాదసోదరుల నడిగిన వివాహానంతరము బాలుఁడుదయింపగా వానిని నూర్చుకొనురక్షించు గాక యని వరుఁడు చెప్పినట్లనవ్యయింతురు? అటులేని మీ రామంత్రార్థమునకు వనియోగము వివాహానంతరము

నందే యని సమ్మతించుచున్నారగాన మీవాదమునకు మూలచ్చేదము మీరే చేయుచు
 న్నారని విన్నవించుకొందము. ఇదియట్లుండనిండు. మనసోదరు లెంతకైనఁ దెలియుచు
 న్నారు. వివాహమంత్రములలో నీస్తవములను నశ్వినీదేవతలరక్షించుగాక యనిచెప్పిన
 ట్లున్నంతమాత్రమున నేస్తవములనుజూచి వివాహమాడవలెననియు, శ్రీమోక్షోరోమశ
 గోహధో దేవేషు కృణుతోడువః॥ అనుమంత్రమునందు రోమములువచ్చినమర్కస్థానము
 గలపడుదుభోగార్హురాలనియున్న కాన రోమములువచ్చినసంగతినిజూచి యాకస్య నే
 వివాహమాడవలెననియు, వాదించుచున్నాడు. అయ్యో, ఇది యెక్కడివిపరీతవాదము.
 రజస్వలమాటయూచి ఎనిమిదేండ్లపిల్లయైనను వరునిమాటనటుంచి తనతండ్రి యన్నతమ్మ
 డు లోనగువారయ్యెనుట నత్రమునువిడువదు సరికదా. రవికెనుగూడ విడిచినట్లు
 మనము కనివినియుండలేదు. ఇట్లుండగా రజస్వలయైన స్తవములు రోమములు వచ్చియు
 న్నపడుచు దనను వివాహమాడుటకువచ్చినవరునకు సిగ్గుతోపాటు చీరను, రవికెనుగూ
 డ విడిచి నాగోప్యావయవములఁజూచికొని వానియభివృద్ధి నీకు నచ్చినయెడల వివాహ
 మాడుము. తేకున్న నీయభవంబివాడు మఱియొకఁడువచ్చునని మాపించునా? మా
 పింపకెని. ఇదికలికాలముకదా? ఈకోరిక మనసునందిడుకొనియేకాబోలు స్త్రీలకు స్వ
 యంవరవివాహము లభిలషించుచున్నట్లు తోచుచున్నది. వాదమునిమిత్తము మనసోదరు
 లుకోరినప్రకారము కన్యలు తమగోప్యావయవములను వివాహమాడవచ్చిన వరునకుఁజూ
 పించిరనుకొందము. అయినను నామంత్రమునందు నశ్వినీదేవతలు నీస్తవములరక్షించుగా
 కయని కలదుకాని స్తవములనుజూచి వివాహమాడవలెననుమాట లేదు. ఇఁక శ్రీమోక్షో
 రోమశగోహధో, యనుమంత్రము వివాహమంత్రములలోనిదనిచెప్పిరి. కాని యదితప్ప.
 ఆమంత్రము గర్భాధానఖండములోనిది. ఆమంత్రమునందు స్త్రీయొక్క యూధస్థాన
 ము(ఉపస్థేంద్రియము)నందు రోమములు మొలచినసంగతి యాపడు చువభోగార్హురాలు
 కాదని చెప్పఁబడియున్నది. ఈమంత్రమునకు హరదత్తాచార్యుఁ డిట్లు భాష్యముఁజేసి
 యున్నాడు? ఊధః ఊధస్థానీయం ఉభయో రుపస్థేంద్రియం రోమశం, అనేన ఉప
 భోగయోగ్యతా లక్ష్యతే. రోమోత్పత్తిప్రా గనుభాగ్యాహి స్త్రీయః, ఉభయల
 యుపస్థేంద్రియము రోమోత్పత్తిము గావలెను, ఇందువలన నుపభోగయోగ్యత కనుపడుచు
 న్నది- రోమోత్పత్తికే బూర్వము స్త్రీలపభోగార్హులుకారుకదా, అని దీనియర్థము.
 ఈమంత్రము చెప్పినట్లు గర్భాధానముఁజేసికొనవలసిన వధూవరులు రోమములువచ్చినత
 రువారి భాగించుట కర్హులని తెలుచున్నది. దాని నెవరుకూడదనిరి? ఈవిధముగా మం
 త్రములకు విరుద్ధములనుజేసి తమయిష్టమువచ్చిన సంస్కరణములను జేయఁజూచుచు

ప్రధాన పోషకులు.

1. శ్రీ శ్రీ జగద్గురు వీరూపాక్ష స్వాములవారు.
2. శ్రీ రాజా కోటగిరి వెంకటకృష్ణారావు బహదరు కుమారి
జమీందారుగారు, గంపలగూడెం.

సహాయులు.

14. కాకుమాను హనుమయ్యగారు నర్సారావుపేట
15. తంగెడ నరసింహారావుగారు, కరణం, మోజూరపాడు.
16. వెలుగూరి పిచ్చయ్యగారు, కొదమగుండ్ల.
17. తుమురుగోటి నరసింహారావుగారు, తిరుమలగిరి.
18. గొల్లపూడి వేంకటసుబ్బారావుగారు, వాల్మీక్ష్విబ్రదర్సుకంపెనీ
19. టేకుమళ్ళ గోపాలరావుగారు, కరణం, ఆసిదీపురం
20. ఉల్లగంటి వీరరాఘవరావుగారు, మత్తాదూరు, ఆనేపురం.

ఈనెల సొమ్ముచెల్లించిన చందాదారులు.

1. శ్రీగిరిరాజు రాఘవయ్యగారు, గుండ్లపల్లి.
2. లక్ష్మీరాజు లక్ష్మీనారాయణగారు, కరణం గుత్తికొండ.
3. ధారా మార్కండేయశాస్త్రిగారు, వంగి ఫోలు.
4. తాడేపల్లి పూర్ణయ్యగారు హెడ్లక్కొంటు, నర్సారావుపేట.
5. పిల్లలమణ్ణి సోమయాజులుగారు తహశీల్దారు, నర్సారావుపేట.
6. మద్దులపల్లి గురుబ్రహ్మంగారు తాలూకాక్లయ్యూ, నర్సారావుపేట.
7. వ్రయంగ చంద్రమౌళిగారు, గుంటూరు
8. రాచకొండ శివన్న సోమయాజులుగారు, చమళ్ళమూడి.
9. గుమ్మడి వెంకటప్పయ్యగారు, చింతపల్లిపాడు
10. రాచకొండ యజ్ఞనారాయణగారు కరణం, గారపాడు.

అభినవసరస్వతి

పత్రికాధిపతి జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రి

ఇదియొక మాసపత్రిక - ఇందు బ్రాహ్మీనాంధ్ర ప్రబంధములును, నాటకములును, విమర్శనములును, చిదాభివ్యయిక మతవిషయిక వ్యాసములును, బ్రకటింపబడును ప్రాజ్ఞసమ్మతములగు తాత్కాలిక వ్యాసములవలన గలుగువానందును గాక చందాదారులకు 2-3 అపూర్వగ్రంథము లలవడును చందాసంవత్సరమునకు రు 2-0-0

ఈ కార్యస్థానమున నెలకొనెదొరకుచున్న క్షకములు

1 అశ్వయాచార్యవిజయము	0-4-0
2 కరిణీకోగ్ధారిణి (పూర విగ్రహద్రవ)	0-4-0
3 వాసంతిక పరిణయము	0-4-0
4 కంసవధము	} ఇవి రెండు నాటకములు
5 చమత్కారమంజరి (సింహాద్రి వెంకటాచార్యులు)	
6 విరూపాక్షపీఠగూరుపరంపర	0-2-0
7 నీతిగీతులు (మమతి శతకమునకు సంస్కృతము)	0-2-0
8 విశ్వబ్రాహ్మణశబ్దఖండనము, బ్రాహ్మణశబ్దవిచారము	0-2-0
9 అత్యద్భుతవిమర్శనము (మం॥ కృష్ణదేవరాయనాచార్యులు వెంకట రామకృష్ణకవులయవధానములపైవిమర్శనము)	} 0-5-0
10 చిత్తూరిజిల్లా తిరుప్పవర్ణనము (పత్రికాధిపతి)	
11 సంగదోషము (సంగదోషము చెబుట దలవదలనియోగాల చరిత్రదేవులు సొకచిన్న పద్యరూపముగకథ)	} 0-8-0
12 వీరభాగవతము (ముదిగొండ వీరభద్రాచారి)	
13 పులిందావివాహము (పత్రికాధిపతి)	0-4-0
14 గురిగింజ, వత్సలనీతిశతకము, వ్యాసనిష్కాసనము, పిష్ట పేషణము	0-4-0
15 శివానందలహరి. (తంగడ రామకృష్ణకవి)	0-4-0
16 లక్ష్మీవిలాసము (రాయసము వెంకటపతి)	0-4-0
17 నర్సారావుపేట శతావధానము (తిరుపతి వెంకటేశుము)	0-8-0
18 పశ్యాంపుశ్యాం	0-2-0
19 పశ్యేకబ్దవిచారము	0-2-0
20 వేమవరాగ్రహార శతావధానము	0-12-0
21 పురశ్చరణము	0-2-0

వలయువారలు సొమ్మపంపిగాని, వి. పి. ద్వారాగాగాని, ఈ క్రిందివారికి వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

జానపాటి పురుషోత్తమ్, సబ్ ఎడిటర్

జానపాడు, పిడుగురాళ్ళపోష్టు, గుంటూరుజిల్లా